GRAND
MAIN and JARVIS
Canada's Finest & Largest
PICTURE THEATRE
Presenting the World's Best
MOTION PICTURES
Continuous Shows starting at 7.30
Matinee Saturdays at 2.30
5c Upper Floor 5c
10c Lower Floor 10c
Entire New Shows
Monday, Wednesday and Friday

Canadian Israelite
The first and only Jewish Weekly in the entire Dominion of Canada
Office: 823 Main St. Phone M. 6024

דער קענעדער איד

Der Canader Yid
דאס ערשטע און איינציגע וואכענבלאט אין ווינעפעג און אין גאנצן קענעדע
אפיס 823 מיין סט. פאהן מיין 6024

גראנד
מיין און דזשארוויס
קענעדעס פיינסטע און גרעסטע
פיקטשור טהעאטער
שטעלט פאר דער וועלט בעסטע
מאווינג פיקטשורס
אנפאנג יעדען אבענד 7.30
שבת מאטינע 2.30
5c אויבערשטער פלאר 5c
10c אונטערשטע. פלאר 10c
גאנץ נייע פראגראם אלע מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג

Vol. II. No. 42. Winnipeg, Friday, October 20th, 1911.
Price Two Cents
ווינעפעג, פרייטאג, כ״ח תשרי תרע״ב. לויף נומער 56.

וויניפעגער בעפעלקערונג

פון דער לעצטער אפיציעלער צעהלונג וועלכע איז געמאכט געווארען פון גאנץ קענעדא, דערוויסען מיר זיך דאס די צאהל פון דער בעפעלקערונג אין וויניפעג איז יעצט 135.430 (פון גאנץ קענעדא צעהלט זיך די בעפעלקערונג 7.081.869).

די בעפעלקערונג פון וויניפעג איז אבער אין דערווירקליכקייט פיעל גרעסער דאס וועט יעדער וויניפעגער בירגער צוגעבען. עס איז יעצט קיין סוד ניט דאס דער צענזוס איז ניט אנגעפיהרט געווארען ווי עס דארף צו זיין. פיעלע זיינען אויסגעלאזט געווארן. אין וויניפעג איז אלזא קיין ריכטיגע צעהלונג נאך ניט געמאכט געווארען, מען האפט דערום אז ביי דער נעקסטער צעהלונג וועלכע וויניפעג אליין וועט מאכען וועט זיין די צאהל פון דער בעפעלקערונג פיעל גרעסער ווי זי איז יעצט אנגעבען געווארען.

טויזענדע דזשאב זוכער

אין די פערשיעדענע דעפארטמענטס פון דער נייער רעגיערונג זיינען אנגעקומען טויזענדע אפליקיישאנס פאר דזשאבס. אין די אפליקיישאנס פאדערען די אנבאטער אז מען זאל אלע אלטע אבזאגען און צונעהמען די נייע, וועלכע האבען געארבייט אין קאמפיין פאר דער נייער רעגירונג.

רוזוועלט פערטהיידיגט די אידען.

אין דעם מאנאטליכען זשורנאל „אוטלאקא" איז פאראן אן ארטיקעל פון טהעאדאר רוזוועלט ווי ער טרעט ארויס שארף געגען רוסלאנד פאר ניט אריינלאזען אידען מיט אמעריקאנער פאספארטען. צווישען אנדערעס זאגט רוזוועלט: „עס איז מעהר ניט ווי רעכט אז דאס צוברעכען די טריטי צווישען רוסלאנד און די פעראייניגטע שטאאטען פון 1832 יאהר איז אונפערמיידליך. אונטער קיינע אומשטענדען דארפען מיר ניט מאכען א טריטי וואס זאל ערלויבען אזא פערברעכען ווי רוסלאנד בעגעהט יעצט געגען א טהייל פון אונזערע בירגער, די אידישע בירגער". צו ענדע פון דער ארטיקעל פערלאנגט רוזוועלט איבערצוגעבען רוסלאנד׳ס עולות צו ארביטריישאן.

כאלערא אין דער איטאליענישער ארמעע.

דער ריכטיגער פיינד וואס איטאליען האט אין דיעזער קריעג זיינען ניט די טירקען, נור די כאלערא וואס איז אנגעקומען אין טריפאלי און געשטעלט אין געפאהר די גאנצע איטאליענישע ארמעע וואס איז אהין געבראכט געווארען.

ווי אזוי די פעסט איז אהין געקומען איז ניט בעקאנט. די טירקען זאגען אז די איטאליענער האבען עס געבראכט, וועהרענד די איטאליענער בעהויפטען אז די פעסט איז געווען אין טריפאלי בעפאר זיי זיינען אהין געקומען, אזוי פיעל איז עס אבער זיכער אז די פעסט איז שטארק פערשפרייט און נעהמט צו פיעלע קרבנות פון מיליטער און ציוויל בעפעלקערונג.

א בעריכט איז אין דער טירקישער הויפט שטאדט פערשפרייט געווארען אז די רעגיערונג האט אוועקגעשיקט 15 טויזענד מאן מיליטער צו פערשטארקען דעם גארניזאן אין פאלעסטינא. פון וואס פאר אן ארט די רעגיערונג ערווארטעט אן איבערפאל אויף פרלעסטינא איז ניט בעקאנט.

שטאדטישער פאוער פלענט געעפענט.

די נייע שטאדטישע לייט און פאוער פלענט האט לעצטע וואך אונטער דער אויפזיכט פון דעם מעיאר און אלדערמען זיך געעפענט, און ארבייט שוין.

דאס איז אהן צווייפעל א וויכטיגע ערייגניס פאר וויניפעגער איינוואהנער וועלכע וועלען האבען בילינערע רייטס פיר עלעקטריק בעלייכטונג, און דער פראפיט וועט פערנוצט ווערען אויף שטאדטישע נויטווענדיגקייטען. זעהר פיעל אפליקיישאנס זיינען שוין אריינגעקומען צו איינפיקפען זיך בעלייכטונג פון שטאדטישען פלענט. דאס איינפיקסען די בעלייכטונג איז פריי.

איטאליען פיהלט דעם באיקאט פון טורקיי.

אין די אינדוסטריעלע געגענדען פון איטאליען האט מען אנגעפאנגען פיהלען דעם באיקאט וואס די טירקען האבען ערקלעהרט אויף די סחורה פון איטאליען. סוחרים פון קארן, וויין, קאטין זייד און פיעלע אנדערע סחורות פיהלען זיך זעהר שטארק געטראפען. פיעלע גרויסע פאבריקען זיינען אין גאנצען געשלאסען געווארען דערפאר וואס זיי האבען פערלארען די בעסטע קאסטימערס אויף זייערע סחורה אין טערקיי. מען ערווארטעט אז דער באיקאט זאל ארויסרופען א גרויסען פינאנציעלען קריזיס אין איטאליען.

די טירקישע מיליטער אין טריפאלי האבען ווידער געמאכט אן אנגריף אויף די איטאליענישע סאלדאטען, זיי זיינען אבער צוריקגעטריבען געווארען.

קאראסא ארויס פון די יונג טירקען

די לאנדאנער „טאימס" דרוקט א בעריכט פון קאנסטאנטינאפאל אז דער אידישער דעפוטאט, עמאנועל קאראסא איז ארויסגעטרעטען פון דער קאמיטע פון די יונג טירקען פון וועלכע ער איז געווען א לאנגע צייט איינער פון די טהעטיגסטע מיטגליעדער. אלס אורזאכע פון זיין ארויסטרעטען ווערט אנגעגעבען דאס די רעגיערונג האט בעשלאסען אנצואווענדען שארפע מיטלען געגען געהיימע פעראיינען. קאראסא זאגט אז דיעזע האנדלונג איז געגען דער קאנסטיטוציאן.

דיעזעלבע דעפעשע צו די „טאימס" מעלדעט, אז די אנטיסעמיטישע טירקישע צייטונג „אלעמדאר" האט פערשפרייט א בלבול אז די אידען געהען אפקויפען טריפאלי, ד. ה. אז איטאליען האלט מלחמה מיט טערקיי אום זי זאל קענען צונעהמען טריפאלי און עס אפגעבען די אידען.

סטאליפין׳ס ירושה.

אויף א מעמאריאל מיטינג וואס דער רוסישער נאציאנאליסטען פעראיין אין פעטערבורג האט בערופען צום אנדענקען פון דעם ערמארדעטען פריים מיניסטער סטאליפין, האבען אלע רעדנער זיך בעמיהט צו בעווייזען ווי אזוי די אידען זיינען שעדליך פאר דער רוסישער רעגיערונג און דאס רוסישע פאלק. צו ענדע איז בעשלאסען געווארען צו ווירקען אויף דער רעגיערונג זי זאל אננעמען סטאליפין׳ס „נאציאנאלע פאליטיק" און זאל פערווירקליכען אלע זיינע פלענער וואס ער האט געפלאנט צו בעגרענעצען די אידען.

וואַרשויער רעסטאַראַנט
55 מארטהא סטריט
וואו איהר קענט קריגען צו יעדער צייט די בעסטע היימישע מאכלים און בעקוועמע רומס צום שלאפען. ד. ליוויי.

זיי פעדלען מיט קאפ.

פארינגען מאנטאג ביי טאג זיינען 2 אידישע יונגע לייט, ביידע רעגס פעדלער, געפאהרען מיט א וואגען פארביי וויטלאו׳ס קא. פעקטארי אין קארנער קייט און מעקדערמאט. אין דיזער צייט איז ארויס איינער פון די אפיס-אנגעשטעלטע אין יענער פעקטארי מיט א באטעל מילך אין האנד. זעהענדיג די 2 אידישע רעגס פעדלער ווי זיי זיצען אויף׳ן וואגען, האט ער אין אנפאנג חוזק געמאכט פון די „שינים", האט זיך זיי נאכגעקרומט, געמאכט מאדנע אנטיסעמיטישע שטיק און אפגעשפאטעט פון די בערד. זעהענדיג אז די אידען נעהמען איהם ניט אין אכט, האט ער אלע מאל זיך געציעלט אן זיי מיט דעם באטעל מילך און צו ענדע טאקע אזא שטארקען שליידער געטהאן די פלאש מילך דאס ער האט איינעם פון די צוויי אידען צושפאלטען דעם קאפ.

עס איז געווארען א גוואלד, מען איז זיך באלד צוזאמענגעלאפען, מען האט דעם פערוואונדעטען אידען אריינגעטראגען אין אפיס, מען האט באלד גערופען א דאקטאר וועלכער האט איהם פערנייהט דעם קאפ און איהם ווי ניט איז פערבאנדזשירט.

די אנגעשטעלטע אין אפיס האבען זיך שטארק דערשראקען זעהענדיג וואס זייער קאלעגא האט דא אבגעטהאן, האבען זיי דערום אוועקגענומען דעם אידען אן א זייט, באלד נאכ׳ן דאקטאר׳ס אוועקגעהן, און מען האט איהם אריינגערוקט א צעהנעריל, אבי ער זאל אונטערשרייבען א מחילה. און — דער אידישער פעדלער האט דאס מאל געמאכט א גאנץ גוטען דזשאב מיט זיין איינענעם קאפ.

די גוים זעהענדיג ווי דער איד האט אהן שום טענות ומענות צוגענומען די 10 דאלאר, האבען זיך צולאכט פון דעם ווילדען און אידיאטישען מסחר וואס דער פעדלער האט דא געשלאסען. דער קריסטליכער באי וואס האט געווארפען דאס באטעל מילך און פערורזאכט די גאנצע בהלה האט זיך נאכהער אנגערופען: „יא, ס׳האט מיך טאקע נעקאסט 10 דאלאר, אבער עס האט די ווערטה. איך האב געהאט געגוג פאן פון דעם „שיני". איך גיב נאך 10 דאלאר יעדען וואס וועט מיר געבען א קאפ צום צו שפאלטען.

אט אזוי בעשטוצען אפטמאל צוויי אידען דעם נאמען פון דאס גאנצע אידישע פאלק. ווייל ווען זיי וואלטען אנגעלערענט איצט דעם „לויפער" דורך דאס געריכט, וואלט ער דאך פערזאגט א צעהנטען זיך ניט צו זאטשעפען מיט קיין אידען. ער וואלט דאן געוואוסט אז אידען לאזען זיך ניט שפאלטען קיין קעפ.

אלענפאלס דענקען מיר אז דער פערוואונדעטער קען נאך יעצט אויך אנקלאג׳ן דעם הוליגאן און עס וואלט געווען ווינשענסווערטה אז מען זאל דאס ניט פערנאכלעסיגען.

די ערשטע ארבייט פון אונזער נייע רעגיערונג.

דער נייער מיניסטער פון רייל ראודס מר. פרענק קאקראן האט ארויסגעגעבען אן ארדער אז די ארבייט פון דער נייער טראנסקאנטינענטע רייל וויי זאל אבגעשטעלט ווערען און אלע קאנטראקטס זיינען גע׳פסל׳ט. אויך די ארבייט פון דער האדסאן ביי רייל ראוד איז דורך אן ארדער פון מיניסטער אבגעשטעלט געווארען און אלע קאנטראקטס זיינען בטל. פארלויפיג ווייס מען נאך ניט צי די ארבייט איז אבגעשטעלט געווארען פאר א קורצער צייט אום די נייע רעגיערונג זאל אלעס איבערנעהמען אין א ריכטיגען וועג אדער די ארבייט וועט אין גאנצען איבערגענומען ווערען פון די אלטע קאנטראקטארס ביי וועמען די ליבעראלע רעגיערונג האט בעשטעלט ארבייט. דערווייל האט דיעזע האנדלונג פון דער נייער רעגיערונג געמאכט א גרויסען רושם אין לאנד.

איבעראל שטעלט מען יעצט איינע און די זעלבע פראגע: צי האט א רעכט געהאט די נייע רעגיערונג ניט צו אנערקענען די קאנטראקטס וועלכע זיינען געשלאסען געווארען פון דער אלטער רעגיערונג און אוועקגעבען די ארבייט צו אנדערע, דאס הייסט צו אייגענע מענשען?

אַ נייע אידישע קאַלאַניע אין דער וועסט.

מר. ס. קליין, א איד פון ברוסעל, בעלגיען, געבארען אין פעטערבורג, רוסלאנד, האט ניט לאנג צוריק געקויפט אין פראווינץ אלבערטא ביי דער סי פי אר דריי טויזענד אקער לאנד מיט דעם צוועק צו בעזעצען דארטען אידישע אימיגראנטען וואס קומען פון רוסלאנד וועלכע וועלען זיך בעשעפטיגען מיט ערד ארבייט. עטליכע מאנאטען שפעטער, ארום מערץ, ווען ער וועט זעהען אז עס זיינען פאראן בעלנים אויף לאנד וועט ער צוקויפען נאך א שטרעקע לאנד פון א זיבען הונדערט אקער.

פארלויפיג מאכט מר. קליין א טור אין דער איסט און אין די וועסטערען פראווינצען פון קענעדא אום זיך צו בעקענען מיט דער לאגע פון די אידען. ער דענקט אז אויב די אידען וועלען נור קריגען לאנד אין נאהענטע שכנות מיט אנדערע אידען וועלען זיי אנשטאט פעדלעריי און קרעמעריי, זיך גיכער נעהמען צו ערד ארבייט.

קיין אורזאכע

איהר האט ניט קיין אורזאכע ווארום איהר זאלט ניט נוצען מר. נ. סעגאל׳ס ברויט. דאס איז די איינציגע אידישע בעקעריי וואו אלעס ווערט געמאכט אויף דעם ריינסטען אופן פון דעם בעסטען מעהל, און יעדער צייט קענט איהר אליין אריינקומען און זעהען ווי מר. סעגאל גיט זיך די מיה אז דאס ריינקייט ביים באקען זאל אבגעהיט ווערען און דאס מעהל וואס ער קויפט זאל זיין פון דאס בעסטע און שעהנסטע. פרישע און גוט געבאקענע חלות אדער ברויט קריגט איהר צו יעדער צייט. פראבירט איינמאל און איהר וועט בלייבען א שטענדיגער קונה ביי

N. SEGAL
510 Selkirk Ave.

די רעוואלוציאן אין כינא.

א ריכטיגע בירגער קריעג האט יעצט אויסגעבראכען אין כינא. די כינעזישע רעוואלוציאנערען האבען יאהרען לאנג אנגעפיהרט אן אגיטאציע געגען דער כינעזישער דעספאטישער דינאסטיע וועלכע האט אפגעהאלטען די ענטוויקלונג פון דיעזער גרויסער מזרח אימפעריע, ענדליך האט די אגיטאציע געבראכט גרויסע רעזולטאטען, און פאריגע וואך האט אויסגעבראכען א רעוואלוציאן וועלכע האט געשטעלט אין סכנה די גאנצע דעספאטישע הערשאפט אין כינא. פארלויפיג האבען די רעוואלוציאנערען ערקלעהרט א רעפובליק אין צוויי פראווינצען וואוע טשאנג און האנקאו.

די רעגיערונג האט געארדערט צוואנציג קריעגס שיפען וועלכע זאלען צוריק אבנעהמען די פראווינצען. און ווי די לעצטע קייבעלס מעלדען דארף די באמבארדירונג זיך אנפאנגען מארגען שבת.

פארלויפיג שטעהט דער פריעדען אין יוראפ ווייטער אין סכנה. אונטער דעם אויסרייד אז זי דארף בעשיצען איהרע בירגער האט דייטשלאנד געארדערט אז עטליכע קריעגס שיפען זאלען באלד אפפאהרען נאך כינא; רוסלאנד ווידער מאביליזירט איהר מיליטער אין מאנדשוריע. ווי עס ווייזט אויס איז די אייראפעאישע פאליטיק יעצט געקומען צום געדאנק אז יעצט איז די צייט צו צורייסען די גרויסע כינעזישע אימפעריע. מיר שטעהען אלזא פאר גרויסע געשעהנישען, צווישען מזרח און מערב.

דערווייל זעהט מען אז די רעוואלוציאנערען האבען בעשלאסען צו קעמפפען ביז דעם לעצטען טראפען בלוט אום כינא זאל ניט בעהערשט ווערען סיי פון דער אינערליכער דינאסטיע אדער וועלכע עס איז אויסערליכע רעגירונגען.

דר. סאן, דער פיהרער פון דער רעוואלוציאן וועלכער געפינט זיך יעצט אין אמעריקא און האט שוין געשאפען א האלבען מיליאן דאלאר פון די כינעזער אין אמעריקא צו גונסטען די רעוואלוציאן, האט יעצט ווידער ארויסגעלאזט סובסקריפשאן׳ס און צוטהיילט צווישען די כינעזער אז זיי זאלען שאפען וואס מעהר געלד אום אנצופיהרען די רעוואלוציאן.

ראבי חיים נחום דער חכם באשי פון טירקיי האט פערופען פארשטעהער פון די אידישע און קריסטליכע רעליגיאנען צו זוכען מיטלען ווי צו בעקעמפפען דעם איבערגאנג צום מחמד׳נישען גלויבען. די שמד עפידעמיע איז בעזאנדערס שטארק אין סאלאניק צווישען די אידען ווי צווישען די קריסטען. די פערטרעטער פון די אידישע און קריסטליכע רעליגיאנען וועלען דעריבער צוזאמען בעטראכטען מיטלען ווי דיעזע שמד בעוועגונג צו בעקעמפפען.

וויכטיגע נייעס פיר היגע אידען

דער וועלט בעריהמטער זינגער, דער איבעראל בעליעבטער העלדען טענאר, דער גוט בעקאנטער חזן ישעיהו מייזעל קומט צו אונז קיין וויניפעג פרייטאג דעם 24טען נאוועמבער פרשה תולדות.

חזן ישעיהו מייזעל.

ער קומט אהער און וועט דא דאווגען פרייטאג צו נאכטס 6.30 אבענד און שבת דעם 25טען נאוועמבער 9 אוהר פריה אין מיניוקס האל דאפרין עווענו.

צו ליבען דעם וועלט בעריהמטען חזן מיט וועמען עס קלינגט גאנץ אמעריקא און קענעדא, געפינען מיר פאר איבעריג. יעדער איד, עס מעג זיין פון וואנען ער קומט, האט געהערט דעם נאמען פון דעם גאונישען חזן ישעיהו מייזעל.

פרייזען פאר טיקעטס פאר מענער 1 דאלאר, פאר פרויען 50 סענט.

צו בעקומען ביי מר. בודניצקי׳ן 322 סעלקירק עווענו און אין דער רעדאקציאן פון „קענעדער איד" 823 מיין סט.

די פריהערינע טיקעטס ווערען אומגעביטען. אד.

אונזער נייער דזשענעראל גאווערנאר.

לעצטע וואך איז אנגעקומען נאך קענעדא דער נייער דזשענעראל גאווערנאר „דיוק דע קאנאט".

דער נייער דזשענעראל גאווערנאר פון קענעדא איז דעם פערשטארבענעם קינג עדווארד׳ס א ברודער און דעם יעצטיגען קינג דזשארדזש׳ס אן אנקעל. צו דער זעלבער צייט האט דער דזשענעראל גאווערנאר אירל גרעי און זיין פאמיליע פערלאזען קענעדא נאך ענגלאנד. די ענטהוזיאסטישע אויפנאהמע פון דעם נייעם דזשענעראל גאווערנאר איז געווען א פראכטפאלע. די פראמינענטסטע בירגער פון לאנד האבען איהם בעגריסט און איהם בעעהרט מיט א גרויסארטיגען באנקעט.

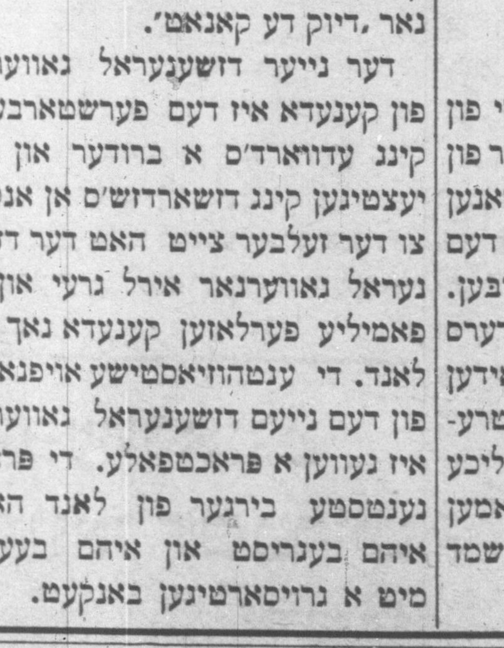

ALLOWAY & CHAMPION, BANKERS & BROKERS

אויב איהר דענקט אהיים צו פאהרען!

עס מאכט ניט אויס מיט וועלכער שיף, מיר קענען אייך צופרידענשטעלען. מיר זענען אגענטען פאר די גרעסטע און בעסטע שנעלשיף קאמפאניעס. אונזערע אידישע בעאמטע שטעלען זיך גערן צו אייער דינסט און וועלען אייך געבען אלע אויסקינפטע וועגען אייער רייזע.

מיר האלטען שטענדיג אין אונזערע קאסע איין גרויסע סומע רוסישע, עסטרייכישע און פרעמדע געלדער וועלכע מיר פערקויפען צו די מעסיגסטע פרייזען. מיר שיקען געלד שנעל און זיכער איבער דער גאנצער וועלט.

אללאוועי און טשאמפיאן
667 MAIN STREET

איך און זיי.

פון ב. גאלדשטיין.

6.

זיי זעהען א וועלט, קוקען אויף איהר און ציהען מיט די אקסעל.

נאך מיט אזעלכע פינף הונדערט יאהר צוריק האט קאמפאנעלא, דער איטאליענישער פילאזאף, געזאגט: „די וועלט איז דאס לעבעדיגע בילד פון גאט". זיי שמייכלען: — „וואס ווייס א גוי, אן איטאליענער דערצו"...

ווען זיי ווייסען ניט אין וואס פאר א פערבינדונג די וועלט שטעהט מיט זייער גייסט — אַרט עס זיי ניט. זיי האבען אנדערע „צרות".

אז שעקספיער איז ביי איינינע פון זיי א גאט. האבען זיי איינס גע'ירשנ'ט ביי איהם: „די וועלט איז א ביהנע און אלע לעבעדיגע זיינען אקטיארען". דערפאר איז ביי יענע רעכט צו גלויבען אין א גוטער און אין א שלעכטער ביהנע, פונקט ווי איך גלויב אין גוטע און גאטס פערדאמטע אקטיארען.

דאס לעבען איז פול מיט רייץ און ערהאבענעם גליק, לערען עס און דו וועסט זיך און אנדערע קענען ליעבען. לערען די אומגלומפערסטע און דו ווערסט פערעדעלט און פערפיינערט,

האסטו עס דערגרייכט? טא וואס פעהלט דיר?

עס האט געלעבט אין אן אינבעשטימטער צייט א פילאזאף און געהייסען האט ער פאנינו. ניט מען ווייס ווער ער איז געווען און ווער עס האט איהם געבארען, פיעלעס פון איהם האבען מיר ניט געהערט. ער האט אבער איין גלייכווערטיל אין אלע זיינע שריפטען: „היט זיך פאר די פריינד וואס האבען דיך ל י ע ב בעקומען ביי דער ערשטער בעגעגניש און פאר א גארנישט, דען ביי דער ערשטער געלעגענהייט וועלען זיי דיר „שונאים" ווערען אויך איבער א גאר נישט".

ווען פון היטען איז די רייד וועל איך מוסיף זיין — היט זיך פאר דיין פריינדס פיינד, פאר דיין פיינדס פריינד און פאר די איבערגעבעטענע פריינד וועלכע זייגען ווי א צונויפגעקלעבטע כלי: ניט הייסעס פלאצט עס, ניט קאלטעס פלאצט עס, ניט לעבליכעס רינט עס...

איך האב קיינמאל ניט מורא פאר זיי. זיי זיינען אימער פארזיכטיג ביים צוטרויען, איך — ביים אונצוטרויען. זיי האבען דערום קרבנות אויף זייער געוויסען — אויך אויפ'ן ווילען. דען זיי זיינען הערשער איבער'ן געוויסען, שקלאפען ביים הארץ און האבען אימער חרטה.

זיי קעמפפען ניט און זיעגען ניט. און זיעגען זיי איז עס ביי פאליטיק, ביי מוסקול חכמות. שילער זאגט: „דער בעסטער זיעג איז פערציהונג". דער מאמר חז"ל איז פון מעהר ווערטה: דער בעסטער זיעג איז זיך זעלבסט צו בעקעמפפען.

זיי מוזען אימער און דערפאר פערשטעהען זיי ניט ווארום דער וואס שטעהט אויף ניט גאלדענע שטאלצען זאל נאר מוזען וועלען.

זיי משפט'ן לויט טהאט, איך — לויט ווילען. זיי זיינען ברוגז ווען מען ענטדעקט זייער טהאט, איך פרעה זיך ווען מען ענטדעקט מיין ווילען.

צו ענטדעקען א טהאט דארף מען זיין א קינצלער, צו ענטדעקען א ווילען — א מענש.

זיי פרעהען זיך מיט זייער יוגענד — איך ניט. זיי דראהען די עלטער מיט טויט שטראף, ביי זיי איז די עלטער — דער ווינטער, ביי מיר וועט זי זיין שנים צייט.

זיי זאגען: אויף דער עלטער דארף מען רוהען. געטהע זאגט: אויף דער עלטער דארף מען זיין טהעטיגער ווי אין דער יוגענד. איך לעג צו: שנייד אין דער עלטער וואס דו האסט אין דער יוגענד פערזייעט און גיב עס אב דער יוגענד.

זיי מאכט די עלטער מעהר קנייטשען אין פערשטאנד ווי אין פנים, ווייל זיי ווייסען ניט אז ווען די יוגענדליכע געטין — האפנונג — פערלאזט זיי, מוזען זיי גלייך די געטין פון עלטער — ערינערונג — ערפאנגען. דען עס איז זייער ערינערונג פוסט און פול מיט נארישע טהאטען.

איך האב בעגעגענט פיעלע פון זיי וואס זיינען טהעטיג, אבער זיי לעשען באלד אויס דעם פלאם אין זיך, דען זיי ווייסען ניט אז א טראפען וואסער לעכערט דעם שטיין נור ווען ער הערט ניט אויף און טהוט עס ניט בגנבה.

די בעסערע פון זיי מיינען אז מען דארף נור טהאטען אום ניט אבצושטארבען היסטאריש. זיי פערגעסען אז צו אזא טויט וועלען זיי ערשטענס ניט דערלעבען און אז יא, איז עס דען ניט א פערדרוס אבצולעבען צוליעב א טראפען טינט?

מיט א טראפען טינט האב איך געזעהען ווי אונמענשען פעראורטהיילען מענשען; איך האב אויך געזעהן ווי מושעגדיג זיך מיט א טראפען האט מען געוואלט א פאך טהאן יענעמס ווייסקייט צו פערשווארצען און אם ענדע איז עס אויפ'ן איינענעם נאז געפאלען.

דאס וואס איך שרייב מיט טינט, וואלט איך וועלען פערניכטען — דאס וואס זיי שרייבען, אפילו מיט וואסערדיגע פליסעכץ, העגגען זיי אויף אונטער גלעזערנע ראמקעס.

ווען איך וואלט נאכ'ן שרייבען עסען ניט געוואלט, וואלט איך קיינמאל מיט קיין טינט ניט געשריבען.

דאס וואס איך שרייב מיט טינט, האלט איך ווייט פון אויג. דאס וואס איך שרייב מיט בלוט — טיעף אין הארצען.

עס דערצעהלט טורגעניעוו אין א מעשה'לע: עס האבען א חברה טעהטרינקער בעפאלען א רעפארטער. אזא חברה וואלט מען איבעראל בעדארפט, ווער שמועסט צו אזעלכע ביי וועמען אלעס איז ווי א שפיעל זייגער.

קויף ניט קיין שפיעל זייגער. אנטלויף פון איהם, דען אלע שטונדע איז ביי איהם איין מעלאדיע, אלע טאג איין קלאנג און אלע יאהרען איין ריטהם. ווערסט פון איהם ערשט אויסגעלעזט ווען ער קראפירט. בעדויער איהם ניט, נור ווארף איהם ארויס אויף די אשעס.

איך האב אזעלכע וואס הערענדיג איין קלאנג, איין מעלאדיע זאגט ער אז ער קען מיך שוין, אנדערע — זינגען שוין נאך. און ווען איך דערהער עס אין א וואך ארום דערקען איך עס ניט. ביי מיר זיינען שוין נייע ראזען געבארען און פערוויאנעט געווארען, נייע פלאמען אויפגעבליצט און אויסגעלאשען געווארען.

עס זיינען דא צייטען ווען איך ליעב דעם ארענטליכען, אימער אבער שעץ איך מעהר דעם פערפאלקאמענעם. ביי זיי איז איבערגעקעהרט. דערפאר קוקען זיי אויף דער ווייטקייט פון קאפ ביז צו ערד און ניט — ביז צו הימעל. זיי מיינען אז אונטערנעהמונגס קראפט, פעהיגקייט און טהעטיגקייט איז וויכטיג. בויען זיי אזוי אז מען מוז באלד צושטערען.

טהעטיגע, שריפטשטעלער און טינטגיסער, ווי עס פאסט זיי שאפענהויערס צונאמען: „פליהענדע שטערען".

טראכט דאס איבער און וועסט דאן זעהען אז דער קאראן האט רעכט. ער זאגט: „די טינט פון שריפטשטעלער און דאס בלוט פון מארטירער האבען א גלייכע ווערטה ביי גאט".

מענשען זיינען קיין געטער זאל מיין לעצטעס ווארט זיין בעפאר מיין שלום און פאררעדע צוזאמען.

פערלאנגט

בוקוואלד'ס ברויט

די בעסטע און ריינסטע, געמאכט אונטער די סאניטאריום לאוס. יעדער איז וועלקאמען צו בעזוכען די בעקער שאפ.

123 Salter St. Phone M. 7198

די פאלקס בוכהאנדלונג

824 Main Street Phone Main 3721

ב. מיללער און י. הורוויטש, פראפס.

מיר האבען ערהאלטען דאס בעריהמטע ווערק **יהודית** פון מרים קארפילאוו דאס איז א בוך פון געזאמעלטע בריעף, וואו עס ווערט געשילדערט די ליעבע און ליידען פון אן אינטעליגענטער אידישער מיידעל וואס האט זיך העלדיש אויפגעאפפערט אויפ'ן מזבח פון ליעבע.

פרייז בלויז 30 סענט.

פון אן אונטערהאלט ביי מר. ומרס. סילווער, 271 פריטשארד עוו. נאסף עבור התת"ת סך חמשה דאלאר ונמסר ע"י מר. גרינבערג מנוונדאליין סט.

דער באנקעט פון עסטרייך אידישען פערבאנד לכבוד דעם „קענעדער איד".

פארינען שבת אבענד איז אין עדווארדס האל געפייערט געווארען פון דעם עסטרייך אידישען פערבאנד זיין און דעם „קענעדער איד"ס יעהרליכער יובילעאום.

א גרויסער עולם פון דאס רוב יונגע לייט און פרויען זיינען אנוועזענד געווען. פינף טישען זיינען געווען געגרייט און סערווירט געווארען אין דער בעסטער ארדנונג. איבער דעם יו"ט, שמחת תורה, האט זיך די צערעמאני אנגעפאנגען שפעטער ווי מען האט אבגעשטעלט די צייט. דעם באנקעט האט געעפענט דער פרעזידענט פון דעם פערבאנד, שילדע'ענדיג די לאגע וואס האט גענויט די עסטרייכער יונגע לייט זיך צו פעראייניגען און נאכהער ערקלעהרט די וויכטיגקייט פון דיעזען אבענד. נאכהער האט גערעדט ה' ראזענבערג אויך אין דעם זעלבען זינען ווי דער ערשטער. ער דערצעהלט אויך ווי פיעלע האבען לכתחילה חוזק געמאכט פון פערבאנד און יעצט קוקען אלע מיט רעספעקט אויף זיין פראגרעס. ער רעדט אויך ווארים וועגען „קענעדער איד". דער דריטער האט גערעדט דער רעדאקטאר פון „קענעדער איד". ער האט געמאכט א קורצען סך הכל פון דער ארבייט אין דעם פערנאנגענעם ערשטען יאהר עקזיסטענץ פון „קענעדער איד". ער האט ערקלעהרט די אלע שטערונגען מאראלע ווי מאטעריעלע, וועלכע ער האט געטראפען אויף זיין וועג. דערין הענגט ער אן די שולד וואס דער „קענעדער איד" איז נאך ניט צוגעקומען צו דער שטופע, צו וועלכער ער זעלבסט און זיינע פריינד האבען געדענקט ער זאל צוקומען. צו ענדע בעדאנקט ער דעם אינציאטאר פון א ציימונג אין וויניפעג מר. אסאווסקי'ן; מר. שעפס'ן וועלכער האט געלעגט דעם ערשטען פונדאמענט פאר דער מאטעריעלער זייט פון דער צייטונג, די מיטארבייטער, דעם זעצער און דעם פערבאנד פאר דער עהרע וואס זיי האבען איהם צוגעטיילט.

עס רעדט נאכהער מר. אסאווסקי. ער ערקלעהרט וואס איהם האט גענויט צו נעהמען זיך פאר אזא שווערע ארבייט ווי בעשאפען די נויטווענדיגקייט און דעם בעגעהר פאר א צייטונג און נאכהער די צייטונג. ער ערקלעהרט אויך אין קורצען די בעדייטונג פון א צייטונג און ווי מען קען נאך איהר משפט'ן די בעפעלקערונג. אין דעם וואס דער „קענעדער איד" איז נאך ניט פערפאלקאמט זעהט ער אלזא א שולד פון די לעזער וועלכע שטעהען פון ווייטענס און העלפען ניט דעם פראגרעס פון דער צייטונג. ער לענט אבער פיעלע גרעסערע האפנונגען אויף דעם צווייטען יאהר און זאגט אז ער איז שטאלץ מיט זיין הילף וואס ער האט געלייסטעט צו דער גרינדונג פון „קענעדער איד". נאך איהם רעדט דער גרינדער פון דעם פערבאנד. ער גיט איבער אין קורצען די געשיכטע פון דעם פערבאנד, די אלע שווערינקייטען וואס ער האט אנגעטראפען ביים גרינדען דעם פערבאנד און וועלכעס איהם האט גענויט זיך צו נעהמען פאר דער שווערער ארבייט.

אם ענדע רעדט מר. ראלער. ניט קוקענדיג דערויף — זאגט ער — וואס ער איז אין צייט פון קאמפיין געווען גענען דער פאליטישער שטעלונג פון „קענעדער איד", דאך פרעהט עס איהם וואס גראד זיין פעראיין פייערט דעם יעהרליכען יובילעאום פון „קענעדער איד", און וועמענס וויכטיגקייט און נויטיגקייט קיינער צווייפעלט ניט. דערביי דערצעהלט ער ווי מיט הונדערטע מיילען ווייט פון וויניפעג איז דער „קענעדער איד" בעליעבט ביי זיינע לעזער און ווען איהם איז אויסגעקומען צו רעדען גענען די מייגונגען פון איהר רעדאקטאר אין די ארומיגע שטעדט, האט מען קיינע אנדערע ארגומענטען ניט געבראכט ווי: „אט זאגט דאך דער „קענעדער איד", ניט אזוי". און דאן איז ער געקומען צום בעשלוס אז די צייטונג איז יעצט א וויכטיגער פאקטאר אין דאס לעבען פון די אידען אין דער ווסט.

עס האט געשפיעלט מוזיק. מיס ראזענבערג האט געשפיעלט א פאאר נומערן פיאנא. דער עולם האט זיך זעהר גוט אמוזירט און ווען עס האט אנגעהויבען טאגען האט מען פערלאזט די האל.

אן אלגעמיינע שמחה.

שבת דעם 14טען אקטאבער, שמחת תורה ביינאכט איז אין עדווארדס האל ביי רייך געדעקטע טישען געזעסען אונגעפער 200 מענער ווי אויך פרויען און האבען זיך משמח געווען. ליכטיג איז געווען אין אלע ווינקעלער, אלעס איז געווען לוסטיג, לעבעדיג און פרעהליך.

אין וואס איינענטליך איז בעשטאנען די שמחה? אין דעם טאג איז געווארען א יאהר ווען 2 וויכטיגע אינסטיטוציאנען זיינען ארויסגערופען געווארען אין לעבען פון די אידען פון וועסטערן קענעדא. אין דעם טאג האט דער עסטרייך אידישער פערבאנד געפייערט זיינעם ווי אויך דעם „קענעדער איד"ס יובילעאום.

א פאאר ווערטער וועגען „קענעדער איד": זייט דער „קענעדער איד" איז געשאפען געווארען, זייט ער איז געווארען א פאקטאר אין דעם לעבען פון די אידען אין דער וועסט, האבען מיר אין איהם געפונען אן אמת'ן הערצענס פריינד, דורך איהם זיינען אלע אידען פון דער וועסט ענגער פערבונדען געווארען, דורך איהם זיינען אלע הונדערטע מיילען וואס טהיילען אב איין פלאץ פון צווייטען וואו אידען געפינען זיך, פערקלענערט געווארען. פיעל, זעהר פיעל האט די צייטונג אין דעם יאהר געשאפען. אויס מאנגעל אין פלאץ קענען מיר ווייטערע איינצעלהייטען ניט שילדערען. דער בעסטער בעוויז אז די צייטונג איז נוצליך איז דאס דער עסטרייך אידישער פערבאנד האט זיך אונטערגענומען צו פייערען דעם ערשטען יובילעאום פון „קענעדער איד". ווייטערעס איבער דער צייטונג וועלען געווים אין די עדיטאריעלס פון דער צייטונג דערמאהנט ווערען.

אויף אונזער אלגעמיינע שמחה זיינען אויך אנוועזענד געווען איינינע פארשטעהער פון דער אידישער ביהנע און אויף אזא יום טוב ווי אונזערער איז געווען, זיינען מיר, דער עסטרייך אידישער פערבאנד און דער „קענעדער איד" געווען צופריעדען צו זעהען דאס אידישע טהעאטער פערטראטען ביי אונז אויפ'ן פעסט. עס איז דער בעסטער בעוויז אז די אידען פון וויניפעג געהען אימער ווייטער, ווייל די אידישע צייטונג, דאס אידיש טהעאטער און די אידישע סאסייעטיס געהען אימער האנד אין האנד פאר'ן פראגרעס פון אידען. מיר ווילען האפען אז דאס אידישע טהעאטער וועט בליהען און זיך ענטוויקלען אין וויניפעג ווי אין אלע אידישע צענטערס.

נאך א פאאר ווערטער וועגען דעם עסטרייך אידישען פערבאנד: דער פערבאנד איז ארויסגערופען געווארען אין לעבען דעם 10טען אקטאבער 1910. די גרינדער פון דעם פערבאנד זיינען עסטרייכישע יונגע לייט וועלכע אויסוואנדערענדיג אין דעם לאנד האבען זיי פיעל געמוזט ליידען דורך דעם וואס עס איז ניט געווען קיינער וואס זאל זיי אויסשטרעקען א האנד פון הילפע און ווי-סענדיג וואס זיי האבען געליטען, האבען זיי דעם פערבאנד געגרינדעט. דער פערבאנד שטעהט פאר פאלגענדע צוועקען: העלפען דעם אימיגראנט זיך צו שאפען ארבייט, העלפען דעם אימיגראנט'ס זיין פאמיליע אראבצופיהרענען און אין אלגעמיין העלפען דעם אימיגראנט. דער פערבאנד שטיצט אויך קראנקע. און יעצט נאך דעם וואס מיר האבען בעזייטיגט די אלע שטיינער און שוועריגקייטען וואס זיינען אונז געווען אין וועג און מיר האבען געקענט פייערען אונזער ערשטען יעהרליכען יובילעאום, קענען מיר פערזיכערען אונזערע פריינדע און אונזערע ברידער אויסער וויניפעג אז אונזער פערבאנד וועט האפענטליך פראגרעסירען.

חיים ראללער,

ארגאנייזער ע. א. פ.

נ. ב. אלע וואס ווילען וויסען נענויע איינצעלהייטען פון דעם עסטרייך אידישען פערבאנד זאלען זיך ווענדען אדער שרייבען צום ארגאנייזער

H. Roller
503 Jarvis Avenue
Winnipeg, Man.

נדבות עבור התת"ת.

דער מאהליוזער „גמילות חסדים" פעראיין האט גענעבען ע"י מר. איזרא-עלעוויטש 10 דאלאר עבור התלמוד תורה.

אויפרוף צו אלע חברים און סימפאטייזער פון די „פועלי ציון".

חברים! דא אין וויניפעג איז יעצט רעארגאניזירט געווארען דער פועלי ציון פעראיין און מיר בעטען אלע חברים און סימפאטייזער אנוועזענד צו זיין ביי דעם מיטינג, וועלכער וועט שטאטפינדען זונטאג דעם 22טען אקטאבער אום 2 אוהר נאכמיטאג ביי חבר ספיוואק אין הויז 579 סעלקירק עוועניו. אלע זיינען ווילקאמען.

מיט חבר גרוס

די קאמיטע.

א פרעהליכער אונטערהאלט.

א פרעהליכער אונטערהאלט איז פארגעקומען לעצטען זונטאג אבענד אין הויז פון מר. און מרס. איטקין, וואו עס זיינען אנוועזענד געווען מר. און מרס. טשערניאק, מר. און מרס. שעפס, מר. און מרס. מאנדעלבוים, מר. און מרס. קרייצער, מר. און מרס. גאלדשטיין, מר. און מרס. רודין, מר. סקלאווער און פיעלע אנדערע געסט. עס איז געווען א פאלקאמער ליטערארישער אבענד. מען האט דעקלאמירט, פארגעלעזען און געזונגען פערשידענע ליטערארישע זאכען פון שלום עליכם, פרוג, ראזענפעלד, בערקאוויטש און אנדערע.

אין דיעזען אבענד איז געפייערט געווארען דער געבורטס טאג פון מרס. איטקין. די געסט זיינען שפעט זיך פאנאנדערגעגאנגען ווינשענדיג דער אימעניניציע אלדאס גוטס.

Dr. G. Kalichman

בעדאנקט הארציג אלע זיינע פריינד און בעקאנטע וואס האבען אנטהייל גענומען אין זיין אומגליק וואס האט איהם אזוי פלוצים געטראפען מיט דעם טויט פון זיין יונגער פרוי.

ער איז אויך פאר איין צייט מודיע אז ער הויבט שוין ווידער אן אויפצונעמען קראנקע.

אין לאדז האט די פאליציי געמאכט שטרענגע רעוויזיעס און ארעסטירט איבער 30 פערזאן, מעהרסטענס אידען.

רעדענבורי, סעסקעטשעוואן.

ענדריו קארנעגי רעדענדיג פון אינוועסטמענטס זאגט: „לעגט אוועק אייער גאנצע ענערגי פאר איין זאך און היט דאס אב". דאס קען זיך זיין ריכטיג אדער ניט. אבער דאס יעצטיגע מאדערנע לעבען צייגט אז אינוועסטמענטס פאדערען גוטע בעאבאכטונג. מיר ווייסען גענוי וואס עס ערווארטעט דעם יעניגען, וואס אינוועסטעט זיין געלד אין ברעדענבורי. פראפערטי אין דיעזען געגענד וואקסט. עס איז זיכער אז א רעילוויי סענטער וועט דארטען ווערען. בראנטש ליניעס זיינען פערבונדען מיט דריי גרויס'ע באהן צוגען. דאס איז דער דיוויזשיאן פוינט פון דער נארד וועסטערן דיוויזשיאן פון דער סי פי אר. בעזארגט אייך יעצט א שעהר פון דיזע לאטס. לענט ניט אב!

שיין היינט, אויב איהר ווילט זיך פערזארגען, דאן קויפט אייך לאטס אין ברעדענבורי. דארט קענט איהר מאכען געלד און א סך און דערצו אין א קורצער צייט. דאס איז דער געגענד וואו די סי פי אר האט זיך אויסגעקליבען דא א שטעדטיל אלס א דיוויזשיאן פוינט פאר זייער בראנטש. ברעדענבורי וועט זיין דאס צווייטע סעסקעטון אין איהר קענט מאכען א פארטשון אין ברעדענבורי מיט אלע איהרע באהנען וואס ציהען זיך ארום און מיט דעם ארומיגען גלענצענדען אגריקולטור לאנד. די פאפולייששאן וועט אין ניכער צוקונפט וואקסען ביז 10 טויזענד. קומט באלד!

ברעדענבורי איז דער צענטער פון וואגען די סי פי אר באהנען וועלען ציהען סאוטה צו עסטערהאזי און נארטה צו קאמסאק, די לעצטע ליין צו פאס מישיאן איינשליסענדיג מיט דער נאווערמענט באהן צו האדסען בעי וועלכע געהט אב פון פאס מישאן קיין פארט משורטשיל. דאס וועט מאכען ברעדענבורי פאר א וויכטיגען צענטער צו די אלע בראנטש ליינס אין דער וועסט אזא ווי פרענדאן און סעקסקעטשעוואן. ווייסט איהר וואס דאס וועט בעדייטען פאר אייך?

פערפעהלט ניט די געלעגענהייט בעפאר עס ווערט שפעט.

אונזער גין גאלד

ג א ר א נ ט י ע.

מיר גאראנטירען אז די טייטעלס פון ברעדענבורי לאטס זיינען אונטער טארענס סיסטעם און גאראנטירט ביי גאווערמענט.

מיר גאראנטירען א גוטע בעהאנדלונג צו יעדען קויפער זא שנעל ווי די סומע איז אויסגעצאהלט.

מיר גאראנטירען צו צאהלען אלע הוצאות פאר דעם יעניגען וואס וועט נאר אויסגעפינען אז דאס וואס מיר זאגען צו איז ניט ריכטיג.

מיר גאראנטירען אויך אומצוקעהרען וואס איז איינגעצאהלט געווארען פאר די לאטס, אויב עס וועט זיך ארויסשטעלען א ניט ריכטיגקייט.

אדרעסירט אלע פראגען צו די אגענטען.

THE WALCH LAND COMPANY

Northern Crown Bank Building

Winnipeg, Man.

דאס ברויזענדע לעבען

ראמאן פון ב. גאלדשטיין.

(25טע פארזעצונג).

34.

די שטאדט האט זיך געוויענט: וואו מען איז געשטאנען און וואו מען איז געגאנגען האט מען גערעדט פון דעם פעליטאן „כאָאס". דעם טאג ווען די צייטונג איז ערשיענען האט דער טעלעפאן נים אויפגעהערט צו קלינגען אין דער רעדאקציע און דער רעדאקטאר האט געקראגען אויפטראגען צו דאנקען מארקוסען. די מיטגליעדער, אויפזעהער און גלאט בעלי בתים פון דער שולע זיינען געקומען צו לויפען אין שולע, יעדער מיט א צייטונג אין קעשינע און געדריקט מארקוס'ען די האנד. ווען עס זיינען פרעמדע פערזאנען אנגעקומען נאכהער אין שולע אום צו האבען א שמיקעל געשפרעך מיט מארקוס'ען, האבען זיך די בעאמטע געפיהלט געשטייכעלט: „אט מיר האבען די עהרע צו האבען ביי זיך אזא טאלאנטפאלען מאן". ער האט אויך ערהאלטען פיעלע דאנק בריעף דורך פאסט און ווער נור עס האט איהם בעגעגענט, האט איהם בעדאנקט און געדריקט די האנד.

מארקוס — האט מען געוואוסט — האט אין זיין פעליטאן איבערגעגעבען אין דער שטארקסטער, און אין דער זעלבער צייט, בולט'סטער און שארפסטער פארמע אלעס וואס עס טהוט זיך יעצט אויף יעדענס נשמה. ער האט רעאליסטיש געשילדערט דעם פחד, די מורא און דעם יאוש וואס בליקט ארויס פון יעדענס אויג און די לאגע פון יעדען רוסישען אונטערטהאן איז קלאהר ווי עטוואס ממשות'דיגעס, לעבעדיגעס געשטאנען פאר די אויגען. יעדער האט געלעזען „כאָאס" און יעדען האט זיך געדוכט אז דאס האט דער פעליטאניסט געמיינט איהם.

דער רעדאקטאר האט פאר דעם פעליטאן אבגעגעבען דעם שעהנסטען פלאץ און האט נאכהער איהם געווידמעט צוויי לייט-ארטיקלען, אין וועלכע ער האט אנגעזאגט אויך בעשריבען ווי דיזער פעליטאן האט אויף איהם זעלבסט געווירקט און ווי ער האט זיינע אויגען נים געגלויבט און ווען מארקוס איז אוועק האט ער איהם ווידער איינינע מאל געלעזען און יעדעס מאל האט ער נייעס ענטדעקט.

מיט איין ווארט מארקוס איז געווארען דעם געשפרעך פון טאג.

ארום 12 אוהר פאר מיטאג איז מארקוס אהיים געקומען. ער האט געטראפען בערטהא'ן שטעהען אין מיטען צימער, מיט צולאזטע האאר, און אויפגערעגטע ווי דערשראקען פון עפעס.

פון מארקוס'עס אריינקומען האט זי ווי ערוואכט, האט א כאפ געטהאן דאס קעמיל און איז צו צו א שפיגעלע וואס איז געשטאנען אויף א ווינקעל-טיש.

אבער אלעס איז איהר געפאלען פון דער האנד. ער האט גלייך בעמערקט אז עפעס האט זי, ווי מען זאגט, א פול מויל. זי דארף איהם זאגען נור זי וואגט נים.

— בערטהא — האט מארקוס זיך צו איהר געווענדעט — ביסט עפעס ברוגז, דוכט זיך.

— ניט געטראפען — האט בערטהא קורץ געענטפערט, זי האט זיך אויפגעשטעלט, איז צוגעגאנגען נאהענט צו איהם און איהם אריינגעקוקט אין געזיכט.

— בערטהא — האט מארקוס ווידער געזאגט — ווערסט מיך נים נארען עפעס האסטו מיר צו זאגען.

— יא, מארקוס — האט בערטהא געענטפערט — איך האב דיר צו זאגען און פיעל צו זאגען. מארקוס, איך האב אימער זעהר וועניג געהאלטען פון דיין טאלאנט, ווער שמועסט ווען איך האב דיך געפרובט פערמעסטען מיט אן אייראפעאישען טאלאנט. דיינע טיפען אין די ערצעהלונגען, וועלכע מיר איז אויסגעקומען צו לעזען, זיינען כמעט אלע בלאס און האבען זעהר א קליינע ליטערארישע ווערטה. א פעליטאן, האב איך ווידער געדענקט, איז א טאג זאך, אט ווי די גאנצע צייטונג, נאר דיין „כאאס"... איך האב קיין ווערטער נים, עס איז מיר אונמעגליך דיר ארויסצוגעבען דאס וואס איך פיהל אצינד, עס איז עטוואס אזוינס וואס איך האב נאך נים געלעזען. אזעלכע איין צעהנדליג וואלטען דיך געמאכט אונשטערבליך. מארקוס — — —

אבער בערטהא האט מעהר נים געקענט ריידען זי איז בלאס געווארען און זיך שווער אוועקגעזעצט אויף א שטוהל.

מארקוס האט געשוויגען, נור געפיהלט האט ער אז ער האט געהאט דעם ערשטען זיעג איבער איהר און אז יעצט מוז ער אנהאלטען מיט אלע כחות די אפאזיציאן אויף וועלכער ער שטעהט יעצט. ער האט פערגעסען וואס ער האט געפיהלט בעת ער האט זיך געזעצט מיט א פאאר טעג צוריק שרייבען „כאאס", ער האט פערגעסען אין הייקען, אין די קינדער, אין דער פארטיי, אין אסתר'קע — אלעס אלעס האט ער פערגעסען. ער האט זיך יעצט געזעהען אויף דער העכסטער שטופע פון גליק. ער האט געזעהען ווי ער וואקסט אין בערטהא'ס אויגען העכער און העכער.

בערטהא האט זיך אנגעטהאן זעהר לאנגזאם און האט אלע ווייל גע-קוקט אויף מארקוס'ען. ער איז א גרויסער טאלאנט, ער איז דער נוצליכסטער מענש פיללייכט אין גאנץ ב. ער האט א גרויסען צוועק אין לעבען.

און בערטהא האט אינסטינקטיוו דערפיהלט א געוואלדיגען רעספעקט פאר איהם.

ווען זיי זיינען ארויס אין גאס, האט מארקוס זי איינגעלאדען זי זאל מיט איהם צופאהרען אין רעדאקציאן. ווען זיי זיינען אהין אנגעקומען און בערטהא האט דערזעהען דעם כבוד וואס ער האט דארטען און ווי דער רעדאקטאר איז מיט איהם אזוי ברודערליך, און ווי ער לעזט איהם איבער די לייט - ארטיקלען וואס ער האט פערפערטיגט וועגען זיין פעליטאן — האט דאן בערטהא פערשטאנען, אז דאס האט ער זי אפנים אומיסטען געבראכט אהער. אבער זי איז ערפאר נים ברוגז געווען. זי האט זיך געפיהלט קליין, עפעס אזוי קליין... מארקוס האט שפעטער זיך ווי געכאפט: „אָ, פארדאן, מיינע הערען, איך האב גאר פערגעסען, מיין בעסטע פריינדין מאדמואזעל גורוויטש". בערטא האט זיך אפילו געפיהלט אפיסעל בעליידיגט וואס ער האט זיך אזוי שפעט דערמאהנט, אבער ס'איז איהם באך געווען דאנקבאר וואס ער האט זי פארגעשטעלט פאר זיינע קאלעגען און רעדאקטאר וועלכע האבען זי אבגעמאסטען מיט פארשענדע בליקען.

זי האט זיך פלוצים געפיהלט פרעמד. זי האט א קוק געטהאן אויף מארקוס'ען ווי ער איז געקליידעט פראנטיש און מאדיש, אזוי זיינען אויך געווען די איבעריגע און נאכהער האט זי געכאפט א קוק אויף איהר קלייד און זי האט זיך געפיהלט עפעס אזוי מאדנע פרעמד ווי דאס ערשטע מאל ווען זי איז פון דעם קליינעם שטעדטיל אנגעקומען אויף דעם גרויסען און שעהנעם וואגזאל אין אד. האט געוואונקען צו מארקוס'ען ער זאל וואס שנעלער פערלאזען די רעדאקציע. אבער ער האט נים בעמערקט, און ווען ער האט ענדליך יא בעמערקט, האט ער זיך געמאכט ווי ער פערשטעהט נים וואס זי וויל און איז נאך אלץ געזעסען און אלץ געהערט די לויב ליעדלעך וועגען „כאָאס".

— נאָך פריה — דערצעהלט דער רעדאקטאר — איך קום נור אריין, זעה איך פאר זיך א צעטיל טעלעפאנס. צווישען זיי אויך נאריקין. ע, טראכט איך, נאריקין איז שוין מסתמא ווידער ברוגז. איך האב זיך אין קיין פאל נים געגלויבט אז נאריקין זאל גאר איבערלעזען דעם פעליטאן און אויב איבערלעזען, דאן דארף ער איהם מסתם צופליקען אין פיצלעך. ערשט כ'רוף איהם אב און ער פרעגט באלד: „זאג נור, ווער איז דער מארקוס?" — לעזט — ענטפער איך איהם — אונזער צייטונג, וועט איהר איהם אלע וואך בעגעגענען. — „ווער האט עס צייט — פערענטפערט ער זיך — אבער דאס איז אן אינטערעסאנטער עקזעמפליאר, דער מארקוס. וואו קען איך איהם זעהן?" נאך איהם רופט מיך אב דער „גאלאווא" און ער איז ממש ענטציקט.

מארקוס זיצט און כאפט אלעמאל א קוק בגנבה צו בערטהאן. זי שטעהט ווי אויף הייסע קוילען. עס איז איהר דא.ענג, שטיקענד. ער הערט שוין נים וואס די חברה רעדען, ער זעהט ווי בערטהא איז יעצט פערטרונקען, פערטרונקען אין דעם ים, אין וועלכען ער האט זי אריינגעפיהרט. ער זעהט ווי זי איז יעצט ווי אין א פרעס, ווי אין צוואנגען.

און פאר איהם האט זיך פארגעשטעלט דאס בילד ווי ער האט בערטהאן אמאל, מיט יאהרען צוריק, אנגעטראפען אין דער היים, אין דעם קליינעם פערפלאטינגטען שטעדטעלע, בעת זי האט געקלעטערט אויף האלץ. א קליין שווארץ חן'עוודיג מיידעלע מיט גרויסע, שווארצע צעפ, גרויסע שעהנע אויגען און לעבעדיגע בעוועגונגען.

עס איז דיזעלבע בערטהא, דאסזעלבע קליינע מיידעלע, יא, דאסזעלבע.

און ווארום האט ער ביז יעצט זיך בעדארפט ארומרייסען מיט איהר? מיט וועמען? ער, מארקוס, האט איינגעהערט אלערליי שטעך ווערטלעך פון אט דער קליינער מיידעלע. עס פערדריסט איהם, אבער יעצט איז עס אבגעשניטען. און וועט זי פרובירען נאך אמאל, וועט ער שוין וויסען ווי צו האנדלען.

— בערטהא, מיר געהן — האט ער זי אנגענומען ביי דער האנד.

בערטהא האט איהם געוואלט נעהמען אונטער'ן ארם, אבער ער האט לויז געמאכט זיין האנד. זי האט עס נים בעמערקט.

(פארזעצונג פאלגט).

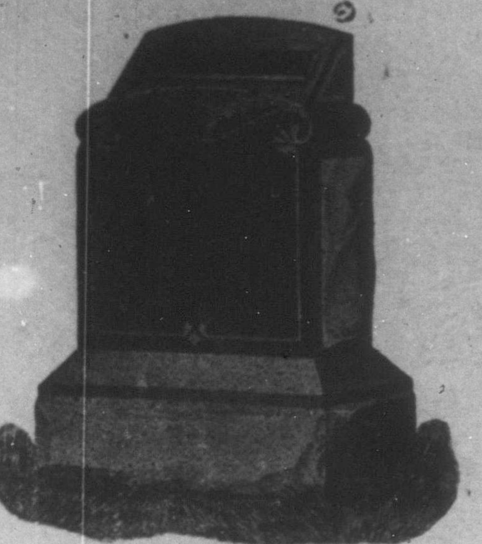
וועלט איהר קויפען א
מאנומענט
אדער א טאוועל שטיין איז יעצט די צייט.
אונזער סטאק איז גרויס און איבערפילט. ווענן פרייז קומט צו אונז איידער איהר געהט ערגעץ אנדערש. פאר דער ארבייט און אויפצושטעלען די מצבה גאראנטירט
A. L. MACINTYRE
231 Notre Dame Ave. Phone Garry 1988

סטים שיפ טיקעטס
און אויסלענדישע אויסביימונגען.
מאקס האפמאן, אגענט.
805 מיין סטריט פהאן מיין 270

וואטשעס און דזשולערי.
וויניפעגער אידען! וואלט איהר געוואלט זעהען אייער פעלער וואס איהר מאכט אימער ביי זאגען אז איהר ווערט גענארט פון א אידען ווען איהר קויפט טשוואס? קומט צו
ס. ווייגער אין 703 מיין סטריט
ווען נים צופריעדען, גיב איך צוריק דאס געלד.

קליידער מאכען מענשען!
ווען איהר ווילט מאכען אייערע מלבושים, זיי זאלען פאסען און פיטען גוט, דאן מאכט אייערע קליידער ביי אייער אלט בעקאנטען
L. BOOKE
262 עלים אווע. פהאן מיין 7926

ווען איהר ווילט סיינס אין פערשיעדענע שפראכען, פיינטינג און דעקארייטינג, פערגעסט נים אייער אלט בעקאנטען
L. SEGAL
190 Sutherland Avenue

א. סילבער
בלעכער, מאכט אלערליי פארניסיס רופינגס, סילינגס א. ד. ג.
72 דזשערבי סטריט פהאן מיין 2655

גוטע און שעהנע שיך צו מעסיגע פרייזען
קריגט איהר ביי
ל. ספיזאק
577
Selkirk Ave.

JOS. COHEN & ISIDOR FREEDMAN
51 טשארלס סט. אדער 119 לאסטעד
גאראנטירען די בעסטע בעהאנדלונג אין מואווינג דזשאבס און באגאזש טראנספערן. גיט אונז א טרייעל.
522]

האלסייל גראסערי
ווידמאן בראס.
244 דזשארוויס אווע. פהאן מיין 1365
די ערשטע און איינציגע אידישע האלסייל גראסערי אין וועסטערן קענעדע, אלערליי היימישע און אימפארטירטע סחורה. ארדערס אטענדעט ביי מייל אדער ביי פהאן.

וואס טויג אייך א דאקטאר?
איהר דארפט א שוסטער, ווייל אייערע שיך זיינען אלט און קראנק. איך קאן זיי מאכען געזונד און ניי, איך מאך פון אלט ניי, פון קרום גלייך. אלע סארטען מענער, פרויען און קינדער שיך. אלעס וואס קומט אריין אין מיינע הענד געהט ארויס א לייט.
R. MILKER 796 Main St.

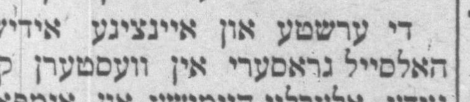
SYNOPSIS OF CANADIAN NORTH-WEST LAND REGULATIONS.
Any person who is the sole head of a family or any male over 18 years old, may homestead a quarter section of available Dominion lands in Manitoba, Saskatchewan or Alberta. The applicant must appear in person at the Dominion lands agency or sub-agency for the district. Entry by proxy may be made at any agency under certain conditions, by father, mother, son, daughter, brother or sister of intending homesteader.
Duties—Six months residence upon and cultivation of the land in each of three years. A homesteader may live within nine miles of his homestead on a farm of at least 80 acres, solely owned and occupied by him or his father, mother, son, daughter, brother or sister.
In certain districts, a homesteader in good standing may pre-empt a quarter section alongside his homestead. Price $3 per acre. Duties—Must reside six months in each of six years from date of homestead entry, including the time required to earn homestead patent, and cultivate fifty acres extra.
A homesteador who has exhausted his homestead right and cannot obtain a pre-emption, may take a purchased homestead in certain districts. Price $3 per acre. Duties—Must reside six months in each of three years, cultivate 50 acres and erect a house worth $300.
Coal—Coal mining rights may be leased for a period of 21 years, renewable at an annual rental of $1 per acre; not more than 2,500 acres shall be leased to one individual or company. A royalty at the rate of five cents per ton shall be collected on all merchantable coal mined.
W. W. CORY.
Deputy Minister of the Interior.
N.B.—Unauthorized publication of this advertisement will not be paid for.

שטומפינג רעדענדע און הינקעוואטע. אלע רעדענס חינדערניסע געהיילט. 8000 אויסגעהיילט פיר די לעצטע 40 יאהר. קיור גאראנטירט. קיינע אפעראציאנען, קיינע מעדיצינען.
DR. E. L. RIVENBURG
Hotel Majestic, James Street.
מר. R. Bernow פון 160 Higgins
בעדאנקט דעם דאקטאר אין א בריעף פאר זיין אויסהיילען זיין קליינעם זוהן וואס איז געווען היקעוואטע.

OCCIDENTAL HOTEL
ד. און נ. ריפשטיין, פראפס.
קארנער מיין סטריט און לאגאן עוועניו
איינציגער אידישער האטעל אין וויניפעג
ערשטע קלאסע רומס, אפ-טו-דייט מאהלצייטען.

די וויניפעג ווין קאמפאני
די בעסטע ליקער סטאר אין שטאדט, וואו איהר קריגט ווין, ביער און שנאפס צו די מעסיגסטע פרייזען.
קארנער מיין סטריט און הענרי עוועניו
פהאן מיין 40 י. פינקעלמאן, פראפ.

בעקאנטמאכונג.
אין מיין סטאר קריגט איהר די בעסטע געטרענקע צו די מעסיגסטע פרייזען.
DOMINION LIQUOR HOUSE
א. לעכטציער, פראפ.
613 מיין סטריט פהאן מיין 2170

א גוט גלעזיל משקה וואס זאל צוגעהען אין יעדען אבר קריגט איהר ביי
ריפשטיין און קאמפאני
706 Main St. Phone Garry 4296

דרעווריס
רעדוואוד
לאגער
די בעסטע אין מארקעט
געמאכט ביי די בעוואוסטע
Golden Key Brand Aerated
Waters Alea and Stout
Winnipeg, Man.

שפארט אייער געזונד
און שפארט נים קיין געלד!
אויף אייערע שמחות, בריתין, חתונות, תנאים א. ד. ג. קען איך אלס ווייטער סערווירען. קען אויך קאכען פלייש, פיש און באקען.
ל. פוטערמאן 539 פריטשארד

פאר פיינע לאונדרי ארבייט טעלעפאנירט גערי 400 אדער 401 צו דער
Rumford Sanitary Laundry, Ltd.
קאר. האם און וועלינגטאן סט.

The Modern Laundry & Dye Works Co., Ltd.
עקספערט דזשאשערס, קלינערס פארבערס
309-315 הארגרייוו סט.
לאנדרי פהאנס מין 2300 און 2301
קלינינג און פארבער פהאן מיין 1457

The Empress Laundry Co.
ווילט איהר זיין פאלקאם צופרידענגעשטעלט? טעלעפאנירט און מיר שיקען גלייך נאך אייער באנדעל, ערשטע קלאסע מאשינערי.
74-76 אייקינס סט. פהאן מיין 1122

Clean Towel Supply Company
א מאדערן טאוועל סערוויס
פאר ביזנעס לייט.
(42
160 פרינצעס פהאן גערי 882

פאטראניזירט אונזערע אדווערטייזערס.

Dr. G. KALICHMAN
אידישער דאקטאר דיפלאמירט אין רוסלאנד, דייטשלאנד און קענעדא. ספעציאליסט אין הויט און געשלעכטס קראנקהייטען, אקושאר און אויך קינדער קראנקהייטען. אפיס שטונדען: 9—11, 1—4, 6—9
453 Selkirk Ave. Phone Main 5681

מארטין סמיט
דענטיסט.
פעיר בעירן בלאק
קאר. מיין און סעלקירק עוו.
ספעציאליסט אין גאלד פילינג, קראון און ברידזש ארבייט, צייהן ארויסגענומען אהן שמערצען, אייערע יאסלעס ווערען נים געשוואלען און איהר ליידעט נים קיינע וועהטאגען.
MARTYN F. SMITH
Cor. Main and Selkirk
Phone Main 6944 Res. M. 6462
אפען אבענד פון 7 ביז 9.

י. קעפמאן, אידישער דראגיסט.
דאקטארס פרעסקריפשאנס ווערען געמאכט פינקטליך און דעליווערט אין אלע שטאדט טהיילען. פהאן מ. 2458
596 סעלקירק קאר. מעקגרעגאר

D. ABRAMOVICH
ארכיטעקטאר
און סופעראינטענדענט
505 מעקינטייער בלאק פהאן מ. 1978

ארכיטעקטאר און סופעראינטענדינג פאר בילדינגס
M. BLANKSTEIN
450 DUFFERIN AVE. PHONE MAIN 8855

Meyerowitz & Cohen Bros.
די איינציגע אידישע דזשענעראל קאנטראקטארס און בילדערס אין נארד ענד
683 אלפרעד עוו. פהאן מיין 582

זייט אונאבהענגיג מענער!
לערנט די בארבער טרייד. בלויז 2 מאנאט די לעהרע. געזיכערט מיט א שטעל פון 14 ביז 20 דאל. וועכענטליך. מיר האבען הונדערטע לאקיישאנס וואו איהר קענט מאכען א ביזנעס פאר זיך. א גרויסע פאדערונג פיר בארבערס. טעלעפאנירט אדער שרייבט נאך א קאטאלאג צו
123
MOLER BARBER COLLEGE
פאסיפיק עוו. און קינג סט. וויניפעג

פאטראניזירט אונזערע אדווערטייזערס.

PROFFESSIONAL COLUMN

ס. הארט גרין
פון
CHAPMAN & GREEN
אדוואקאטען און נאטאריוס
אין 1010 מעקארטהור בילדינג
קאר. מיין און פארטיידזש עוו.
Phone Main 7370

R. A. W. Magnussen, M. A.
רעכטספערטיידיגער, אדוואקאט א.ז.וו.
925 מיין סטריט וויניפעג
אפען פון 1-2 און 5-6 אוהר נ.מ. אדער אויף בעשטעלונגען צו יעדער צייט.

דר. א. בערקאוויטש
נעהמט אויף קראנקע ביי זיך צו הויז
פון 1 ביז 3 אוהר נאכמיטאג און
פון 6 ביז 8 אוהר אבענד
Dr. A. BERCOVICH
360 Selkirk Ave. Phone Main 7178

Dr. E. R. GRIEVSON
מעדיצין, כירורגיע און אקושאר.
פראקטיצירט אין ענגלאנד.
אפיס שטונדען: פון 9 ביז 11, 1—3, 6—9.
593 סעלקירק עוו. פהאן מיין 2881

Dr. C. W. GREEN
מעדיצין און כירורגיע.
ספעצ.: קינדער און פרויען קראנקהייט.
אפיס: 309 ענדערסאן בילדינג פהאן מיין 7886
רעזידענס: 757 מעקמיליאן עוו. פט.-רודזש 679

Drs. Rombough & McGillvray
וועטענארנע דאקטוירים, ספעציאליסטען אויף היילען קראנקע בהמות, פערד קינג און דזשיימס פהאן גערי 2132
אפיס שטונדען פון 1—4 [262

רעוו. שאול שאָר
חזן, שוחט, מוהל ומסדר קדושין
לאנג יעהריגע פראקטיק שפיעלט א גרויסע ראלע איבעראל, ווער שמועסט ביי א מוהל.
זוען איהר ווילט א מוהל מיט איבער 22 יאהר פראקטיק דאן ווענדעט אייך צו
Rev. S. SCHORR
PHONE M. 1861 19 GUNN BLK. JARVIS AVE.

מיס פיטזגעראלד ד. מ. ט.
היילט פערשיעדענע קראנקהייט ביי מעכאנישע מיטלען, מאסאזש און וויבריישאן. פהאן מיין 9579
80 סאבארט בלאק, 290 פארטיידזש.

בראדיוקעס, הינער אויגען
קורירט אהן א מעסער.
נאטוראלע שארבען און געזיכט מאסאזש. זאפטיגע וואסער שאמפאו, בענוצט מיקלינטאן זייף (געמאכט פון וועניטיריאן וועדשיטייבעל איל). (43
Mrs. FERGUSON
290 Portage Ave. Phone M. 1543

THE CANADIAN ISRAELITE
DER CANADER YID.
The only Jewish Weekly in the Dominion of Canada.
B. GOLDSTEIN, Editor.
Canadian Israelite Publishing Company.
823 Main Street Phone Main 6024 Winnipeg, Man.
Subcription: 1 Year $1.00, 6 Months 60c.
וויניפעג, פרייטאג כ"ח תשרי, תרע"ב.

דער נייער כבוד.

נאך אין דער אלטער היים זיינען מיר געוועהנט געווען אז באלד ווי עס געהען אוועק די ימים טובים הויבען אן די פערשיעדענע וואהלטהעטיגע חברות צו ארבייטען מעהר ענערגיש. מען הויבט זיך אן צו ריכטען אויף דעם גרויזאמען ווינטער ווען די ארבייט ביי פיעלע האנד-ווערקער און טאג-ארבייטער שטעלט זיך אב, — מען דארף האבען מעהרער, און פיעלע, צום בעדויערן, פערדיענען דאן וועניגער. און די אידען, דאס פאלק וואס טיטולירט זיך „רחמנים בני רחמנים" זיי ווייסען און פיהלען די נויט פון דעם ארימען און העלפען עד שידם מגעת.

אין וויניפעג איז עס אונגעפעהר אויף דעם שטייגער ווי אין דער אלטער היים.

אמת, מען דארף זיך ניט בעהאלטען, דעם אמת מעג מען פערעפענטליכען און מיר האבען שוין פיעלע מאל ארויסגעזאגט: אז אין וויניפעג פעהלט נאך זעהר פיעלעס. אבער מיר וועלען קיינמאל ניט צוגעבען אז שולדיג איז דערין די וויניפעגער אידישע בעפעלקערונג אין אלגעמיין. קיינמאל ניט! עס וועט מודה זיין זאגאר אזעלכער וואס וואהנט בלויז א קורצע צייט אין וויניפעג, אז די היגע אידען זיינען קיינמאל ניט קארג אויף'ן דאלאר. די צרה איז נור וואס מיר זיינען ארים אין אויפריכטיגע פלל-טהוער און די עטליכע וואס מיר פערמאגען יא איז ניט. נור זיי בעקומען ניט קיין דאנק פון אונז, נאר זיי געפינען נאך שטערונגען אויף זייער וועג.

עס איז געווארען ביי אונז א נייע צרה: אמאל פלעגען זיך אידען ארום-רייסען פאר'ן כבוד צו ווערען גבאי, צו ווערען פרעזידענט, צו שטעהען אין דער שפיצע פון דער אדער יענער חברה, פון דעם אדער יענעם אינסטיטושאן. און יעצט איז געווארען פערקעהרט. דאס אנטלויפען פון גבאי, פרעזידענט, און ראש איז נאר געווארען א כבוד און ליידער א כבוד המדומה.

דאס איז ניט ווייל מען וויל מקיים זיין דעם מאמר חז"ל: „הוה בורח מן הכבוד", ווייל ווען דאס וואלט זיין אזוי וואלט דאך ניט בעדארפט פערדריסען דעם, ווארום יענער איז יא גבאי; ווארום יענער איז יא פרעזידענט. וואלט דאך דער בורח מן הכבוד בעדארפט פערגינען דעם וואס ארבייט פאר טובת הכלל און איהם טאקע העלפען אזוי אז עס זאל איהם מעגליך זיין אנצוהאלטען זיין אמט.

אין דאס אנטלויפען פון קהל'שע עמטער ליעגט טאקע א מין גדלות, נור אין דערזעלבער צייט פערדריסט עס פארט ווארום זאל יענעם אנקומען דער „פעטער ביין". און ווען מען פערגינט איהם ניט דעם אמט, העלפט מען איהם נאטירליך ניט אין זיין ארבייט, און ניט האבענדיג קיין הילף פערלירט מען דעם געדולד, דעם אונטערנעהמונגס גייסט. און דערפאר, גלויבען מיר, האבען מיר אזוי וועניג טיכטיגע כלל טהוער.

עס הייסט, האבען האבען מיר זיי יא, נור זיי האבען ניט געגוג געטרויען אין זייערע ערוועהלער אז זיי וועלען שפייטער זיי שטיצען.

מיר ווייסען פון פיעלע וואהלטהעטיגע חברות אין וויניפעג וואס זיינען אונטערגעגאנגען נור דערפאר וואס זיי האבען אנגעוואהרען, אויף אזא אופן, זייערע פרעזידענטען, אדער זייערע טיכטיגע מענשען. מיר ווייסען ווידער אז די היגע ציוניסטישע פארטיי למשל ארבייט דא גאנץ ענערגיש, ווייל זי האט א פאאר טיכטיגע מעמבערס. דאס זעלבע איז מיט דער היברו סיק בענעפיט סאסייעטי, מיט דער קווינס האל און אנדערע.

מיר ווייסען פון דעם דין וחשבון וואס איז געווען געדרוקט אין „קענעדער איד" אז די נארד ענד רעליעף סאסייעטי האט ענערגיש געארבייט און געבראכט פיעלע נוצען אין דעם קארגען יאהר פון איהר עקזיסטענץ נור א דאנק איהר פרעזידענט און דאך האט ער זעהר וועניג מיטהעלפער. דאסזעלבע איז מיט דער תלמוד תורה וועגען וועלכער עס איז שוין אזוי פיעל מאל געשריבען געווארען דאס פשוט די פען קען שוין קיין נייע פאאר ווערטער ניט ארויסגעבען. און דאך זיינען פאראן בלויז א פאר, טאקע ניט מעהר ווי א פאאר מענשען וואס ארבייטען ענערגיש און די איבריגע שטעהען פון ווייטענס. עס וועט אונז דערום קיין וואונדער ניט זיין ווען דיזע פאאר מענשען וועלען ענדליך מיעד ווערען, אט ווי עס זיינען מיעד געווארען די פריהעריגע מתעסקים ביי דער ת"ת.

עס געהט יעצט צו ווינטער. אין אלע חברות און סאסייעטיס זיינען פארגעקומען עלעקשאנס, עס זיינען ערוועהלט געווארען נייע פיהרער, נייע פרעזידענטען, נייע גבאים, נייע מיטארבייטער, נייע העלפער, נייע קרעפטען. ווען מען האט זיי ערוועהלט איז עס א בעוויז אז זיי זיינען ראוי צו דיזען אמט. וואס מיר דארפען יעצט טהאן און וואס אויף אונז איז מוטל צו טהאן, איז צו העלפען דיזע ערוועהלטע אין זייער ארבייט און דאן וועלען מיר זיכער זיין אז יעדער פעראיין וועט ערפילען די ארבייט און וועט גרייכען דעם צוועק צו וואס ער שטרעבט.

אל תסתכל בקנקן...

מיר האבען אויבען דערמאהנט די תלמוד תורה און עס וועט זיין ניט מעהר ווי רעכט צו זאגען א פאאר ווערטער וועגען דער אלטער תלמוד תורה און וועגען איהר פראגרעס.

פאריגע וואך האט דער שרייבער פון דיזע צייל‍ען בעזוכט די תלמוד תורה צוזאמען מיט דעם טשערמאן פון דער עדיוקיישאנאל קאמיטע און מיר האבען זיך ניט געקענט אבוואונדערען פון דער גוטער ארדנונג, היגיענישע איינריכטונגען און דעם פראכטפאלען סדר וואס הערשט איבעראל. אלע חדרים און אבטהיילונגען זיינען ריין און זויבער, די לופט איז ריין און פריש. דאס גאנצע מעביל איז ריין און ציכטיג ארומגעוואשען און אייפגערוימט. דאס לערנען געהט צו אויף דעם בעסטען אופן לויט פעדאגאגישע און מאדערנע סיסטעמען. מיר האבען געזוכט אונטער די טישען, אונטער די בענק, אויף די טרעפ און אין אלע ווינקעלעך און אין ערגעץ איז קיין סימן פון שטויב ניט געווען. נאר ניט די אמאליגע תלמוד תורה דעיר וויניפעג.

מיר קענען מיט פרייד אנזאגען אלע עלטערען וואס ווילען זייערע קינדער לערנען העברעאיש, אז זיי וועלען קיין בעסערען און גינסטיגערען פלאץ ניט געפינען. זייערע קינדער וועלען זיכער האבען א פעולה ווען זיי וועלען לערנען אין תלמוד תורה.

מיר וועלען דא אויך אויסנוצען די געלעגענהייט און בעגריסען דעם הויפט משגיח אויף דער תלמוד תורה, דעם רב רבי ישראל פהגאוויטש, וועלכער האט מסתמא פיעל נחת ארייגקומענדיג אצינד אין דער תלמוד תורה וואו אלעס איז איינגעארדענט ווי בעסער דארף מען ניט. אויך מעגען זיך גראטולירען די עדיוקיישאנאל קאמיטע, די מתעסקים און אויך די עלטערען פון די קינדער מעגען זיך גראטולירען וואס ענדליך זיינען זיי זיכער אז זייערע קינדער וועלען האבען א פעולה און אז דאס פלאץ וואוהין זיי שיקען זייערע קינדער איז ראוי פאר א בית ספר לילדים.

נעהט איינמאל אריין אין דער אלטער תלמוד תורה און איהר וועט זעהן ווי ריכטיג עס האבען געזאגט אונזערע חכמים: „אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו", קוקט ניט אויף דאס אלטע אויסזעהען פון דאס הויז, נור קוקט ווי מאדערן און ניי עס פיהרט זיך דארטען אינעווייניג.

די לאגע פון די אידען אין דער איסט.

פון י. סקלאווער.

מיין אויפגאבע וועט זיין אויף וויפיעל עס איז ערלויבט אין א צייטונגס ארטיקעל צו געבען א קורצען איבערבליק איבער דעם אלגעמיינעם צושטאנד פון דער אידישער בעפעלקערונג אין דער איסט.

זעהר פיעל איז נאך געבליבען ניט אויסגעפארשט אויף דיעזען געביט, ניט ווייל עס איז ניטא וואס אויסצופארשען, נור פשוט עס זיינען ניטא די וועלכע זאלען זיך בעשעפטיגען מיט דיעזען וויכטיגען ענין. ניט נור ביי אונז אין קענעדא איז נאך ניט דורכגעפיהרט א ריכטיגע אנקעטע וועגען דעם צושטאנד פון די אידען, נור אויך אין די יונייטעד סטייטס איז ביז היינטיגען טאג דיעזע וויכטיגע ארבייט פערנאכלעסיגט געווארען. די וואס וואלטען יא געקענט טהאן דיעזע ארבייט, האבען פשוט ניט קיינע מיטלען, און די אידישע ארגאניזאציאנען ווי די „אמעריקאן דזשואיש קאמיטע" אהער די „דזשואיש אינדוסטריעל אייד סאסייעטי" און „באראן דע הירש אינסטיטוט" אין קענעדא" און אנדערע רייכע אידישע אינסטיטוציאנען געפינען אפנים ניט פאר וויכטיג זיך אבצוגעבען מיט דיעזער וויכטיגער ארבייט. עס קען זיין אז דאס איז ווייל זיי האבען מורא אויפצורייסען די וואונד וועלכע פון איין זייט וואלט געצייגט אין וואס פאר א קלעגליכען צושטאנד עס לעבען די אידישע ברייטע מאסען אין פערגלייך צו די קריסטליכע און ביי וואס פאר א קלעגליכע בעדינונגען עס קומט אויס צו ארבייטען דעם אידישען ארבייטער אין דיא אבגעשטאנענע טריידס. צווייטענס וואלט דאס געצייגט אז די-אידען פון יענע ארגאניזאציאנען בעשעפטיגען זיך ניט נור מיט פילאנטראפיע, נור מיט פראבלעמען וועלכע האבען א נאציאנאלען ווערטה פאר'ן אידישען פאלק אלס אידען. און פאר דעם האבען זיי שרעקליך מורא... דער „למה יאמרו הגוים" שטעהט ביי זיי פיל העכער איידער צו טהאן אזא וויכטיגע ארבייט.

אין קליינינקען טהייל וועגען דעם אידישען צושטאנד האב איך גענומען א מעגליכקייט אויסצופארשען אין מאנטרעאל וואו עס געפינט זיך האלב פון דער גאנצער אידישער בעפעלקערונג אין קענעדא. דארטען האב איך געהאט געמאכט אן אנקעטע פון דעם עקאנאמישען צושטאנד פון די אידען פון וועלכען מען קען האבען א בעגריף ווי עס לעבט זיך די ברייטע אידישע מאסע אין אנדערע שטעדט, ווייל כמעט מיט א נאר קליינינקער אויסנאהמע זיינען די צושטענדע אין אנדערע שטעדט דיזעלבע ווי אין מאנטרעאל.

אין מאנטרעאל געפינען זיך פון 40 ביז 45 טויזענד אידען. דיעזע צאהל אידען קענען מיר צוטהיילען אין דריי קלאסען: ארבייטער, קליינע ביזנעס לייט און קליינע אונטערנעהמער, און גרויסע ביזנעס לייט און גרויסע אונטערנעהמער.

ארבייטער געפינען זיך ביי 5 טויזענד און זיינען בעשעפטיגט אין פאלגענדע טריידס: שניידעריי, מענס קלאטהינג 2500 ארבייטער, ליידיעס קלאוקס און ווייסטס 1500. נאכדעם נעהען די איבעריגע טריידס פון 75 ביז 125 אין צאהל סארפענטערס, פאריערס, בעקערס, קעפמייקערס, פיינטערס, פעדלערס פון דזשאנק. עס זיינען אויך פאראן טריידס ביי וועלכע די צאהל פון אידישע ארבייטער דערגרייכט פון 25 ביז 75, ווי בוטשערס, פרינטערס, מעכאניקער, פייפער באקס מייקערס, קלוירקס, אגענטען, עקספרעס דרייווערס א. ז. וו.

ווי מיר זעהען פון די ציפערן זיינען 80 פראצענט פון די אידישע ארבייטער בעשעפטיגט ביי שניידער טרייד וועלכע האלט זיך אין ענטוויקלען און פערשפרייט זיך אויסער מאנטרעאל אויך אין טאראנטא, קוויבעק און שערברוק. (קריסטליכע ארבייטער זיינען בעשעפטיגט ביי דיעזען טרייד 3 פראצענט).

די פערדיענסטען פון דיעזע ארבייטער ביי שניידער טרייד דורכשניטליך דורך דעם יאהר זיינען ווי פאלגט: קאטערס פון 12 ביז 15 דאלאר א וואך, אפערייטארס פון 10 ביז 13 דאלאר, פרעסערס פון 10 ביז 12 דאלאר. צווייטע קלאס אפערייטארס און פרעסערס פון 7 ביז 10 דאלאר, פינישערינס פון $3.50 ביז 6 דאלאר וועכענטליך. אזא לויהן בעקומען אויך די ליידיעס קלאוק מייקערס.

דער סאניטארי צושטאנד אין די שניידער שעפער, מיט אן אויסנאהמע פון 4 פעקטאריס, זיינען זעהר קלעגליכע און דאס איז מייסטענס די שולד פון די ארבייטער זעלבסט וועלכע זיינען ניט ארגאניזירט אין שטארקע טרייד יוניאנס. די ארבייטער ביי אנדערע טריידס ליידען נאך מעהר, ווייל א חוץ דעם וואס זיי זיינען שוואך ארגאניזירט, ליידען זיי נאך פון די ניט פריינדליכע בעציהונגען פון די קריסטליכע ארבייטער אין די יוניאנס. צ. ב. ש. די אידישע קארפענטערס, פיינטערס, מעכאניקער. סאמע טריידס ביי וואס די אידישע ארבייטער זיינען אין א קליינער מינאריטעט אין בעצוג די קריסטליכע ארבייטער. דיעזע אידישע ארבייטער זיינען אויך געצוואונגען צו ארבייטען פאר בילינער, אנדערש איז זיי שווער צו קריגען א דזשאב.

די צווייטע קלאסע בעשטעהט פון קליינע סטארקיפערס און אונטערנעהמער, ווי קאנטראקטארס, גראסערי סטארס, דריי גודס, קאסטימער פעדלערס, שניידער סטארקעס. פון דיעזע אלע האב איך נאר געהאט א מעגליכקייט צו אונטערזוכען די גראסערי סטארס, וועלכע צעהלען 450, און 97 פראצענט טהוען זיי ביזנעס דירעקט מיט אידען און פערדיענען פון 15 ביז 18 דאלאר וועכענטליך. קליינע קאנטראקטארס וועלכע בעשעפטיגען פון 2 ביז 25 ארבייטער זיינען פאראן ביז 125 אין צאהל און פערדיענען דורכשניטליך פון 18 ביז 30 דאלאר א וואך. די איבעריגע אונטערזוכונגען פון אונזער מיטעל קלאסע איז ניט געמאכט געווארען און דערפאר קען איך נאר ניט שרייבען וועגען זייער צושטאנד.

גרויסע אידישע פעקטאריס זיינען פאראן ביז 65 אין צאהל. די גרויסע אונטערנעהמער האבען געמאכט פראפיט אין 10 יאהר צייט פון 1900 ביז 1910 א סומע פון 2,365,000 דאל.

דאס איז אלזא אין קורצען די עקאנאמישע לאגע פון די אידען אין מאנטרעאל וועלכע ווארט נאך אויף א מעהר אלגעמיינערע און גענויערע אונטערזוכונג און אויספארשונג. מיר טארען זיך אבער ניט בעגנוגענען מיט מאנטרעאל אליין. אין גאנץ קענעדא וואו אידען וואהנען וואלט מען בעדארפט אויספארשען סיי דעם עקאנאמישען אזוי אויך דעם מאראלען צושטאנד פון די אידען.

וועגען דעם גייסטיגען צושטאנד פון די אידען אין מאנטרעאל—אן אנדערש מאל.

די אידען אין כינא.

וועגען דער קליינער צאהל אידען, וואס וואהנען אין דער אלטער אבגעזונדערטער כינא, ווי וועגען אונזערע ברידער פון אנדערע לענדער, וואס געפינען זיך אויך זעהר ווייט פון אונז, נור אין אן אנדער עק וועלט, געהען ארום ביי אונז פערשיעדענע קלאנגען, פערשיעדענע השערות.

די פערשיעדענע מינים אידען פון די אזיאטישע און אפריקאנישע לענדער זיינען כמעט גאר ניט עהנליך צו אונז, ניט נאר אין איגערליכען, קולטורעלען לעבען, נאר אפילו מיט זייער אויסערליכען אויסזעהן; זייער נאז איז ניט קיין אידישע, און דאס דארף קיין חידוש ניט זיין, אויב מיר וועלען א טראכט טהאן, ווען און ווי אזוי זיי זיינען געקומען אין די לענדער, וואו זיי געפונען זיך איצט. דער רוב פון זיי, ווי צום ביישפיעל, די כינעזישע אידען האבען ניט דורכגעמאכט די זעלבע היסטאריע, וואס מיר. זייער עבר איז נאר ניט עהנליך צו אונזערען. אין זייערע גלות - לענדער וואהנען זיי שוין טויזענדער יאהרען. ס'איז א סברא אז זיי האבען זיך דארט בעזעצט נאך פאר דעם חורבן. אט דאס איז די סבה וואס טיילט אונז אב אזוי ווייט פון זיי.

וועגען אונזערע ברידער, וואס וואהנען אין כינא, הערשען פערשיעדענע מיינונגען. אן אמעריקאנער רייזענדער, וועלכער האט זיך מיט א קורצער צייט צוריקגעקעהרט פון כינא, דערצעהלט וועגען די כינעזער אידען פאלגענדעס:

אין דער שטאדט קיי-קינג-פו געפינען זיך אן ערך פון דריי פיער הונדערט אידען. וועגען זייער שטאם האבען זיי זעהר א שוואכען בעגריף; זיי געדענקען כמעט ניט, אז זיי זיינען אמאל געווען אידען. קיין בעזונדער קהלה עקזיסטירט ניט ביי זיי. נאך גאר מיט א קורצע צייט צוריק פלעגען זיי זיך צונויפקומען אין זייער אלטער שוהל. ווי עס ווייזט אויס, וועלען זיי אין גיכען אין גאנצען אויסגעמישט ווערען מיט דער ארומיגער בעפעלקערונג. פון זייער שוהל איז נאר געבליבען איין שטיין. אויף וועלכען עס זיינען פאראן פערשיעדענע אויפשריפטען, קיין גאטעס-דיענסט האלטען זיי ניט אב, קיין איינער פון זיי קען ניט העברעאיש, כאטש ביי זיי געפינט זיך נאך א היבשע צאהל ספר-תורה'ס.

דאס איז צו בעמערקען, אז זיי קעמפען פיעל מיט זייערע לעבענס - בעדינגונגען און ווילען פונדעסטוועגען זייער פאלק און זייער גלויבען ניט פערלאזען. ניט לאנג צוריק האבען זיי בעשלאסען ארויסצושטעלען זייערע ספר-תורה'ס אויף'ן מארק, — טאמער וועלען דאס בעמערקען אידישע רייזענדע, וועלכע וועלען פערשפרייטען צווישען זיי די שפראך פון זייערע אור-עלטערען".

נאך אנדערע ידיעות וועגען די כינעזער אידען ברענגט דער דר. לויטערער אין זייך בוך „כינא פערצייטען און

א שפּאַציער.

וואו איך בין געווען; נייע עלעקשאנס, נייע קללות; וואס איך האב געלעזען; אוי ניכאי; מיין קאפעניש; אין אידישען טהעאטער; מיין קאפ, אך, די נייע תלמוד תורה; וואס עס הערט זיך; זאג ניט צו און גיב ניט אב; נאך יום טוב'דיגע פרעסטלעך.

פון ר' ברודל.

וואו איך בין געווען, פרעגט איהר, אזא לאנגע צייט?

שעהן געפרעגט, בנאמנות. פרעגט בעסער וואו איך בין ניט געווען? — איך בין געווען אין אלע שוהלען, האב געשלאגען כפרות מיט א ווייסען האן און מיט א שווארצען פרעמיער. בין געזעסען שבעה נאך סטאליפין'ען. האב געוויינט מיט ביטערע טרעהרען אויף דעם נייעם „שטערען" וואס איז אויפגעגאנגען אויף מאנטרעאלער הימעל, האב געטרונקען „לחיים" פאר ראדזשערס פארטפעל, האב געציטערט אימת מות טאמער שטעלען די ליבעראלען ארויס נאך א קאנדידאט אין וויניפעג און איך וועל ווידער מוזען ברוגז ווערען מיט בודניצקין, מיט ראלערען והחברותם; וועל ווידער מוזען ארויסשטעלען מעקס פינקעלשטיינ'ס, סקאליטערס און שטיינקאפס אדווערטייזמענטס; וועל ווידער אנגוועהרען א צוויי — דריי לעזער, וועל ווידער כאפען א צוויי הונדערט טויזענד מאל אין טאטענס טאטען...

אוי טאטע, טאטע, וויפיעל וויניפעגער רוחות דו האסט עס אריינגעכאפט ביי די לעצטע עלעקשאנס דערפאר וואס אני הקטן האב בשוגג אדער במזיד געזינדיגט מיט דער קענעדער פאליטיק. זאל עס טאטינקע פאלען אויף פוסטע וועלדער און פעלדער. אלע דיינע און מיינע רוחות מיט וועלכע מען האט אונז מכבד געווען אט דאס קליינע שטיקעל צייט זאלען פאלען אויף ניקאלאיען, סטאליפין'ען, בוראסא און אנדערע אידישע שונאים.

יא, היינט בין איך געווען אין אלע מנינים און אויף באנקעטען, האב געלעזען טעלעגראפישע ידיעות פון דער איטאליעניש-טערקישער מלחמה און סקיצען פון דעקאדענטען, ליעדער פון אמעריקאנער דיכטער, ראמאנען אין רוסיש-אידישע צייטונגען און עדיטאריעלס אין אונזער איינענער פרעסע.

און — טאטע, פאטער אין הימעל, ניכאי וואלט איך געווען געפיצקעט געווארען מיט 160 מלקות; ניכאי וואלט איך געווען מוזען עסען געפילטע העלדזלעך מיט קרעפלעך; ניכאי וואלט איך געווען זעהען די מים שעהנגאלד אין נאך א קורצערען קליידעל; ניכאי וואלט איך געהערט פון מעלצערען נאך א שעהנערען קופלעט; ניכאי וואלט איך געווען געשלאגען כפרות מיט בוראסאן, מיט'ן פאטערל אין רוים און מיט פורישקעוויטשען — ניכאי, רבש"ע, דאס ערגסטע אבי ניט געווען לעזען דאס אבינע.

וואס ווייסט איהר, רבותי, וואס איך געהאט: עס האט מיך געכאפט, ניט פאר אייך געדאכט, קרעמפען אין מאגען, עס האט מיר געשווינדעלט אין די אויגען און איך קען געהן שווערען אז איך האב בעקומען גאל שטיינדעלעך.

יא, היינט בין איך דאך געווען אין טהעאטער. יא, ווי איהר זעהט מיך לעבען, אין אידישען טהעאטער. האב אום ערב יום טוב געזעהען כל נדרי — העראין מיינע פריינד איז געווען א קליינינקייט, האב איך געמוזט יוצא זיין מיט זעהען — האב ביינוואהנט א פאאר דראמען, אפערעטאס, ליעדלעך, קופלעטען.

און אויב מיין נשמה איז שוין אין די אלע ערטער ניט געלייטערט געווארען, איז זי, אהן צווייפעל, זעהר פערזשאווערט.

יא, שיעור פערגעסען. איך זאג אייך, האב איך א קאפ, מ'זאל בעהיט און בעשירעט ווערען. פשוט פון דאנען אהין.

איך האב דאך פערגעסען צו דערצעהלען אייך אז אין דער קורצער צייט וואס מיר האבען זיך ניט געזעהען איז אין ענגלאנד, אין דעם „גוטען, ליעבען און הארציגען מאמע לאנד" געווען פאגראמען אויף אידען, אז סקאליטער האט אויסגעפיהרט און אז לאריער איז דעפיטעט געווארען, אז מען געהט דא בויען א ציון-האס, אדער א יבנה און אז די תלמוד תורה...

אוי, די תלמוד תורה, איך מיין די נייע תלמוד תורה, זי איז כנגד כלם. איך האב שוין פון איהר געהאט קאלטס און ווארמס, גוטס און שלעכטס, תענוג און צרות און טאקע צרות אויף'ן פוד: אט בויעט מען, אט בויעט מען ניט; אט איז דא טויזענדער ווי בלאטע און אט איז דא בלאטע ווי טויזענדער; אט שטעהט אויף די לעדיגע לאטס א בילדינג פון 60 טויזענד דאלאר און אט שטעהט אויפ'ן בילדינג א לעדיגער לאט אהן טויזענד גראשען; אט שיקט מען א משולח און ער ברענגט אן פולע קעשענעס און אט קוסט ער מיט צוריסענע לעכערדיגע פאקעטס; אט און אט... איך זאג אייך, איך בין שטארקער פון אייזען און געזונדער פון דזשאהנסאן'ען אז כ'האלט אויס פון דער נייער ת"ת.

דערפאר אבער רבותי האב איך נחת פון דער אלטער תלמוד תורה.

נור וועגען דעם וועלען מיר זיך דורכשמועסען אן אנדערש מאל. זאגט מיר בעסער וואס הערט זיך מיט דעם שטאדטישען פאוער פלענט, מיט די פאגראמשטיקעס אין ענגלאנד, מיט די אידען אין ניקאראגוא און מיט די עטליכע טויזענד דאלאר וואס אשדאן'ען האט געקאסט? און וואס הערט זיך מיט קאקאווצעוו'ען, מיט די פארטוגעזישע מורדים, מיט טעפט'ס שמייכלען און מיט די אמעריקאנישע פאספארטען? און וואס הערט זיך עפעס פארט מיט די צוגעזאגטע געלדער פאר דער נייער ת"ת?

אבער, כ'בעט אייך, וואס איז עס מיין דאגה? איך האב דאך ניט צוגעזאגט. איך האב א קבלה פון מיין זיידען עליו השלום: „זאג ניט צו און גיב ניט אב". זאל זיך זארגען מר. שרעג, די ה"ה ווידמאן, דער אלטער מילמעט. מאיא כאטא איז קראיא. וואס, ניט אזוי?

לאמיר בעסער שמועסען פון פרעהליכערע זאכען. א יא, מ'האט אייך גענודיעט מיט א „איך און זיי"? א מצוה אויף אייך. האט איהר ניט געזאלט עסען אזוי פיעל קרעפלעך אום ערב יום כפור; האט איהר ניט געזאלט זיך אנפרעסען מיט פאליטישע רעדעס, האט איהר ניט געזאלט סמוקען אזוי פיעל פאליטישע סיגארס און זופען אזוי פיעל פערקיהלטע זופ אין סוכה.

איהר מיינט דאך אוודאי [illegible] זייט שוין פטור געווארען. כאפ[illegible] וועט ניט א קוק טהאן אויף דער [illegible] טער פיידזש.

יא, איהר ווייסט, ס'שוין נאך [illegible] תורה, ס'כאפט שוין ביי נאכט [illegible] טיל און אוי, די אייזערנע [illegible] כעטלעך! דערמאהנט מיך [illegible] ניט אן זיין!

אין קווינס טהעאטער.

ווער עס האט געלעזען שמר׳ס ראמאנען און ווער עס האט געזעהען שמר׳ס דראמען, דער ווייס אז ער איז געווען א שטרענגער שופט, א שטרענגער ריכטער פאר דעם אינטריגאנט. ער האט זיך מיט די, וועמען ער האט געמאכט פאר אינטריגאנטען, שטרענג אבגערעכענט און זיי געגעבען א פינסטערע נאב אז זיי האבען איהם געהאט צו געדענקען.

אין אלע זיינע ראמאנען, כמעט, איז די ענדע אזא גוטע, אזא זיסע: דאס גוטע זיעגט און דאס שלעכטע בעקומט די שטראף.

אזוי האט זיך שמר נוהג געווען אין אלע זיינע ,זאכען׳ און דערפאר איז ער טאקע אזוי בעליעבט געווען ביים המון, וועלכער וויינענדיג אויף די צרות וואס די גוטע העלדען האבען געבעך אזוי אונשולדיג געליטען, האט ער זיך אבער נאכהער געפרעהט אויף די מפלות וואס עס האבען געכאפט די שלעכטע, אויף דעם זיעג, אויף דער שמחה פון די גוטע און אונשולדיגע און אוועקלעגענדיג דעם בוך, האט דער דורכשניטליכער לעזער מיט חיות א זאג געטהאן: ,ענדע גוט, אלעס גוט!׳.

אנדערש אבער האט שמ׳ר זיך נוהג געווען מיט זיין העלד אין דער פיעסא ,די גאלדענע מדינה׳ וואס איז געשפילט געווארען מיטוואך פאר לעצטער וואך פון דער קאמפאני אין קווינס טהעאטער.

דער סוזשעט פון דער ,גאלדענע מדינה׳ איז שוין פילע מאל אויסגענוצט געווארען פאר שמר׳ן און נאך איהם. דער סוזשעט איז, קען זיין, דאן געווען א טאגעס פראגע אין נויארק, מען האט וועגען דעם געשריבען פובליציסטישע ארטיקלען אזוי גוט ווי סקיצען, ערצעהלונגען און דראמען. דער אינהאלט פון דער ,גאלדענער מדינה׳ איז ווי פאלגט:

צו א שניידערין איז געקומען איהרער א לאנדסמאן, א קליינשטעדטילדיגען גניד׳ס א זוהנדעל, וועלכער איז געווארען א יורד און גענויט געווען צו עמיגרירען. די שניידערין האט אין די יונגע יאהרען ליעב געהאט דעם גניד׳ס זוהנדעל, ער האט אויך איהר ליעב געהאט. אין אמעריקא וואו עס גיבט ניט קיין ,חוס׳ האט דאס פאארל שוין ביי דער ערשטער בעגעגניש געפיהלט אז דא וועלען זיי זיך קענען פעראייניגען חתונה האבען און זיין גליקליך.

די שניידערין, זעהענדיג אז איהר לאנדסמאן איז א געבילדעטער, פעהיגער יונגערמאן, בעשליסט אז ער זאל דא שטודירען אויף דאקטאר און זי זאל איהם אויסהעלפען מאטעריעליש און פינאנציעל. דער יונגערמאן זאגט זיך ניט אב און נעהמט זיך פלייסיג צום שטודיום אויף דעם חשבון פון דער שניידערין.

דארף די שניידערין וואהנען ביי א רייכער לענדלארין, אן עלטערע רייכע מיידעל, וועלכע האט געווארפען אן אויג אויף דעם יונגענמאן. זי נעהמט לפנים ביי איהם לעסאנס אויף פראנצויזיש, אין דער אמת׳ן אבער נוצט זי אויס די ,שטונדען׳ אויף אבצורעדען איהם פון דער ארימער שניידערין און ערקלערען איהם וואס פאר א גליק עס וואלט געווען פאר איהם ווען ער זאל מיט דער-

---

איצט׳, וועלכעס איז ניט לאנג צוריק ערשינען.

,אין כינא האבען זיך די אידען בעזעצט נאך פאר דעם, זיי וואהנען כמעט אלע אין דער שטאדט קא-פינג. אויף זייער שוהל געפינען זיך העברעאישע אויפשריפטען און די עשרת הדברות אויך אין העברעאיש. ווען זיי קומען אריין אין שוהל, ווארפען זיי אראב די שיך פון זייערע פיס, די זכרים זיינען אלע גע׳מל׳ט, מיט דער ארומיגער בעפעלקערונג זיינען זיי זיך ניט משדך. די ריינע העברעאישע שפראך האבען זיי שוין פון לאנג פערגעסען אפילו דער תנ״ך איז אויך געשריבען אין דער כינעזישער שפראך, נאר מיט העברעאישע בוכשטאבען, בכלל איז שווער צו דערקענען אז זיי זיינען אידען. אין זייער אלטעגליכען לעבען פיהרען זיי זיך ווי די ארומיגע בעפעלקערונג, זיי האלטען אפילו זעהר פון דעם כינעזישען געלערנטען קאנפוצי, גלייך מיט די כינעזער.

ב. צ. וואָקס.

רייכער לענדלארין חתונה האבען.

דער יונגערמאן קעמפפט מיט אלע קרעפטען געגען דעם שטן, געגען דעם יצר הרע. און ווען די לענדלארין קומט איין מאל צו׳ן איהם און בעליידיגט זיין געליעבטע, מאכט חוזק פון דער יעצטיגער ארימער שניידערין און צוקונפטיגע ארימער דאקטארין, טרייבט ער זי דאן ארויס פון הויז מיט שאנדע און שפאט.

איז דוכט זיך גוט?

שמ׳ר וויל אבער דאך אז דער יונגערמאן זאל נכשל ווערען און מען ווייס ניט ווי אזוי ארום און מען ווערט געוואהרע אין דריטען אקט, דוכט זיך, אז דער דאקטאר איז שוין זייט איינגע וואכען ניט געווען ביי דער שניידערין, אז ער איז שוין אין דער נעץ פון דעם שטן, די לענדלארין, אז ער טרוימט שוין צו זיין אמאל א ,גרויסער׳, רייכער דאקטאר אויף דעם חשבון פון די ,פעטע׳ באנק ביכלעך פון זיין נייער געליעבטע און ווען ער קומט פלוצים (אהן א שום פאר-וואס) אריין צו דער שניידערין און זי פאלט איהם צו די פיס, ווערט דער אימער גוטער, שטילער און ליעבער יונגערמאן, א טיראן און שליידערט זי אב פון זיך און פערלאזט דאס הויז.

די רייכע לענדלארין, דער שלאנג, די אינטריגאנטין, טריאומפפירט.

און ווען שמ׳ר ענדיגט זיין ,זאך׳ דארף ער אלזא בעשטראפען שטרענג אט די שלעכטע אינטריגאנטין. אזוי דוכט זיך דארף זיך שמ׳ר נוהג זיין, נאכדעם ווי ער איז זיך אזוי נוהג אין כמעט אלע זיינע זאכען. גראד דא אבער האט אפנים שמ׳ר פערשטאנען אז דער הויפט שולדיגער איז דער יונגערמאן, דער אונשולדיגער, נאר שוואכער, יונגערמאן, וועלכער האט זיך געלאזט איבעררעדען פון דער שלאנג. און אז שמ׳ר איז ברוגז געווארען אויף זיינעם א העלד, האט איהר שוין ניט געהאט וואס איהם מקנא צו זיין. דער יונגערמאן האט געבעך שווער אבגעשניטען פון שמר׳ן: די רייכע לענדלארין פערטרייבט איהם פון זיך, די שניידערין האט חתונה מיט אן אנדערען און ועל כלם שיסט ער זיך געוועהנליך פונקט אין דעם מאמענט ווען די שניידערין געהט מיט איהר חתן צו דער חופה. ווי דען אנדערש?

שלעכט, זעהר שלעכט, האט שמ׳ר פערשטאנען דעם העלד וועלכען ער זעלבסט האט בעשאפען און וויסענדיג שמר׳ס אנשויאונגען, גלויבען מיר אז אומזיסט האט ער איהם אזוי שוידערליך בעשטראפט, אין דערזעלבער צייט ווען ער האט איבערגעלאזט דאס שלעכטע טריאומפפירען.

זאל עס איהם ניט גערעכענט זיין.

מר. שעהנגאלד אלס דער דאקטאר, האט ניט שלעכט דורכגעפיהרט זיין ראלע. דאס זעלבע וועגען מר. אייקאפסקי אין דער ראלע פון דער לענדלארין׳ס פאלשער געליעבטער און די איבריגע מענער ראליסטען; מרס. זימאנד, מרס. רובינשטיין און מרס. שעהנגאלד האבען ווי ניט אזוי ארויסגעבראכט די טיפען וואס זיי האבען פארגעשטעלט. מר. מעלצער האט דא געהאט א ראלע פון א אידען וואס האט ליעב דעם טרונק, ער האט געהאט אויך א פאאר קופלעטען צו זינגען און האט אמוזירט דאס פובליקום. מרס. שעהנגאלד איז אינם ערשטען אקט געווען פיעל בעסער אלס אין די שפעטערע ווען זי איז געווארען א אינטריגאנטין.

ב. ג.

אין ראסטהערן, סעסק.

געזאמעלט, פאר דער ת״ת אין דעם מנין אין ראסטהערן סעסק. פון פאלגענדע פערזאנען: אחים לייענס 6$, מר. יאדעל (פון פרינץ-אלבערט) 5$, אהרן אסטראווסקי, ישראל פינקעלשטיין, מר. לעקער, מר. וועקסלער, מר. העלפגאד (פון פרינץ-אלבערט), זאב אײדעלמאן (פון סעסקעטון) צו 2$, משה הילמאן, מר. רובין (מאנטרעאל) צו 3$, אהרן גאלאוועטשיק, מר. שעכטער (פרינץ-אלבערט), מר. באדארקאווסקי, חנה אײדילמאן (דייכע), מר. פינגראד (וויניפעג), מר. קאפלאן צו 1$, צבי פארינבוים, מ. טארנער צו 50ס. ס״ה 36$. דאס געלד געפינט זיך אין אפיס פון ,קענעדער איד׳.

בריעף פון קאלגארי.

(פון אונזער קארעספאנדענט).

ה. י. קופער.

די אנוועזענדע ביים באנקעט וואס איז געגעבען געווארען שמחת תורה אין אבענד צו עהרע פון דער נייער קאנגרעגיישאן ,תפארת ישראל׳ וועלען לאנג ניט פערגעסען דעם ענטהוזיאזם און דאס היימליכקייט פון דער שמחה. דאס איז ניט געווען קיין שמחה פאר בלויז איינצעלנע פערזאנען אום די איבעריגע זאלען זיך רעכענען פאר געסט — דאס איז געווען אן אלגעמיין אידישע שמחה און יעדער האט זיך בעמיהעט דעם צווייטען צופריעדענשטעלען. עס איז דערום קיין וואונדער וואס אלע זיינען געווען זעהר צופריעדען.

און אום די לעזער זאלען זיך ניט פלאנטערען און דענקען אז דאס איז אפשר די זעלבע קאנגרעגיישאן טענען וועלכער עס איז מיט א צוויי וואכען צוריק געווען געמעלדעט אין ,קענעדער איד׳, מוז איך דערום אין קורצען איבערגעבען וואס ביי אונז האט זיך פאר דעם קליין שטיקעל צייט אבגעטהאן:

ווי בעקאנט איז אין קאלגארי ביז איצט ניט געווען קיין שוהל. ערשט היינטיגען ראש השנה האבען מיר געהאט די זכיה דאס ערשטע מאל צו דאווענען אין א שוהל. וויפיעל מיה דאס האט אונז אבגעקאסט קען וויסען בלויז דער וואס האט אמאל אנטהייל גענומען אין אזא אונטערנעהמונג. שווערער אבער איז אזא אונטערנעהמונג אין קאלגארי וואו די קהלה איז קליין און יעדער איז זיך א וועלטיל פאר זיך.

געמיינט האט מען אויפצובויען א שוהל וואס זאל קאסטען לערך 15 טויזענד דאלאר. אויסגעבויעט איז אפילו געווארען א פיעל בילינגערע שוהל אהן בעקוועמליכקייטען. דער עולם, וואס שמ׳עסט די היעגע יונגע לייט, זיינען אונצופריעדען געבליבען. דאך איז מען געקומען אין שוהל. דעם 28טען אויגוסט איז פערגעקומען אן אקשען אויף סיטס וואס האט אריינגעבראכט די סומע פון 7.282.50$. פאר מאנכע סיטס האט מען בעצאהלט ביז 575 דאלאר. קעש געלד איז אויפ׳ן פלאץ אריינגעפאלען 2.427.20$ און די שטימונג ביי די אידען וואס גארען שוין לאנג נאך א שוהל איז געווען גאר א געהויבענע.

עס זיינען דאך פאראן קיקערס, וואס זיינען ניט געווען סוקסעספול צו קריגען סיטס, זיינען זיי אוועק און געמאכט א בעזונדער קאנגרעגיישאן מיט בעזונדערע אפיסערס, צווישען וועלכע זיי האבען אריינגעקראגען אויך צוויי רעווערענדס און מען האט זיך געוועהנליך באלד אדווערטייזט אין די ענגלישע פייפערס.

דוכט זיך גאר פיין. קיינער האט זיי ניט געשטערט דען די ריכטיגע מתעסקים פון דער שוהל האבען געזעהן אז די אנדערע האנדלען מיט דער קאנגרעגיישאן ווי מיט פיש אויפ׳ן מארק האבען זיי געדענקט אז ענדליך איז מען פטור געווארען פון די קליקעס, קיקערס און רעווערענדליך און פערהאפט אז די אלטע קאנגרעגיישאן וועט בעשטעהן פון ווירדיגע מעמבערס.

אבער זעהענדיג אז קיינער נעהמט ניט אין אכט די קיקערס האבען זיי אנגעהויבען צו ארבייטען מעשים. זיי האבען אונז געשטערט אין שוהל און פשוט ניט געלאזט דאווענען. אפטמאל איז געקומען צו געשלעג וכדי בזיון וקצף.

זעהענדיג אז זיי טהוען פיעל שאדען דער קאנגרעגיישאן און שענדען דעם אידישען נאמען, זיינען איינינע פון אונזערע גוטע און אויפריכטיגע מעמבערס אוועק און געגרינדעט די ,קאנגרעגיישאן ,תפארת ישראל׳. פון די 51 סיטס וואס מען האט פריהער געקויפט זיינען אריבער אין דער ,תפארת ישראל׳ 33 סיטס וואס בעטרעפען 4,912.50$.

יעצט זיינען מיר כמעט ווי זיכער דאס אונז וועט דאך אפשר געלונגען צו בויען א שוהל צוזאמען מיט א גרויסארטיגע תלמוד תורה און אנדערע אינסטיטושאנס אין וועלכע מיר נויטיגען זיך. אונזערע מנדבים מר. מארקוס כהן און מר. ק. בעל האבען געקויפט צוויי לאטס אלס נדבה. אונזער גביר מר. נ. ה. סערעט האט מנדב געווען דאס גאנצע לאמבער וואס עס וועט זיך פאדערען צו דעם בנין. מר. י. נפן האט מנדב געווען ציגעל און ,בריק׳ צום בילדינג און די איבעריגע מעמבערס דארפען קויפען דעם 3טען לאט און די עקספענסעס פאר׳ן בויען.

אויף 1טען מיטינג איז געווארען די סומע 3150 דאלאר פון די וואס האבען זיך פערשריבען אלס מעמבערס. ביים באנקעט האבען געווירקט די רעדעס פון מר. כי בעל, מר. י. נפן, דער טאסט מייסטער מר. טאוב און דער אפיעל פון דעם שרייבער פון דיעזע ציילען און סגעווארען די סומע פון 1152 דאל. כמעט נור פון די פרויען וואס זיינען אנוועזענד געווען ביים באנקעט. די מנדבים זיינען ווי פאלגט: מר. ל. פאלסקי 100$; ס. ווארשעל, מרס. סי בעל, דזש. מארקס דזש. בעראן צו 50$; מרס. פאלסקי, מרס. טאוב, מרס. סערעט, מרס. קופער, מרס. ב. אלען, מרס. דזש. אלען, מרס. נפן, מרס. אל. בעל, מרס. סי מאלקין, מרס. אל. סערעט, מרס. מ. מאסקאוויטש, מר. מ. גאלד, ל. ב. סטאן, ב. גורוויטש, ב. סימאן, ל. גאלדבערג, מאקס לעווין, דזשייק גודמאן, ס. גאלדבערג, ה. דזש. אלען צו 25$; מר. ראזען 35$. מ. וואלף 20$; באבי סטאן 18$; ב. ריימאן, מאסטער בענדין בעל צו 15$; מאסטערס אל. סערעט, מר. לעווין, דזש. בעראן, מר. שוויד צו 10$; ר. סטיינבערג, מרס. ב. קראוועץ, מיס מ. קראוועץ, מיס גאלדע בעל, מיס בעקי בעל, באבי מ. ראזען, מאסטער ד. בעל, מאסטער מארקס, ב. הירשהארן, מיס ראזע רעבין, מאסטער רעבין, מיס ל. בעל צו 5 דאל.; מאסטער אל. בעל 2 דאלאר.

פעראיינס בעריכטען.

דעם 2טען טאג סוכות אבענד איז אין קווינס האל געווען דער דזשענעראל עלעקשאן מיטינג פון דער היברו סיק בענעפיט סאסייעטי אויפ׳ן 6טען יאהר פון איהר עקזיסטענץ. דער מיטינג איז גוט בעזוכט געווען און עס האט אויסגעזעהען אז אלע אנוועזענדע נעהמען דעם גרעסטען אינטערעס אינ׳ם עלעקשאן. נאכ׳ן פערהאנדלען איינינע זאכען וועגען דער סאסייעטי איז מען גלייך אריבער צום עלעקשאן. פאלגענדע זיינען עלעקטעט געווארען: פאר פרעזידענט ר. כהן מיט א גרויסע מאדזשאריטי

ר. כהן, פרעז. פון ה. ס. ב. ס.

וויים פרעזידענט א. פינקס מיט א גרויסע מאדזשאריטי, טרעזשורער איז ערוועהלט ביי אקלימיישאן דער פריהערדיגער א. מאראז, פאר סעקרעטאר איז ערוועהלט ביי אקלימיישאן אויפ׳ן 6טען יאהר ס. גאלדין, טראסטיעס: יוסף וועריער ביי אקלימיישאן און ז. מיזשיכאווסקי, ל. ראטענבערג, מ. דייוויס מיט א א גרויסע מאדזשאריטי, פאר אודיטארס: וו. ראבינאוויטש און ה. מאנקאווסקי ביי אקלימיישאן. ביים מיטינג איז קאלעקטעט געווארען דיוס 248$.

נאכ׳ן עלעקשאן איז פארגעקומען א גרויסארטיגע פארטיע פאר אלע אנוועזענדע מעמבערס און מען האט פיין פערבראכט ביז שפעט אין דער נאכט.

סעקרעטאר ס. גאלדין.

אין די וואקער טהעאטער.

מאנטאג אבענד דעם 23טען אקטאבער וועט זיין א מיליטער-אבענד אין די וואקער טהעאטער פאר לארענז ד׳ארסיי און זיין קאמפאני. מר. ד׳ארסיי איז א גוט בעקאנטער קאמיקער אויף דער ענגלישער ביהנע. די ראלע וואס ער וועט דאס שפיעלען איז איינע פון זיינע סוקסעס ראלען, א דאנק וועלכע ער האט זיך ערווארבען א נאמען אין ענגלאנד און אמעריקא. ער וועט שפיעלען די גאנצע וואך אין וואקער טהעאטער.

אטרעקשאנס פאר דער נאהענטער צוקונפט אין די ,וואקער׳ זיינען בעקאנט: ,די פארטשון האנטער׳ א קאמעדיע וואס איז זעהר לאנג געשפיעלט געווארען אין נויארק; אויך וועט קורצליך אויפטרעטען אין די וואקער דער גוט בעוואוסטער ארטיסט וויליאם קיוראטעני, וועלכער האט געשפיעלט אין דעם נויארקער מיליאן-דאלארדיגען ניו-טהעאטער. ער וועט דא אויפטרעטען אין דעם שטיק ,דאָן׳; אין גיכען וועט דא אויך זיין מאדאם נארדיקא די וועלט בעריהמטע פרימאדאנא סאפראן; עס וועט אויך אויפגעפיהרט ווערען אין דער נאהענטער צוקונפט טש. קליין׳ס ,דהי געמבלערס׳.

אין די וויניפעג טהעאטער.

ווען דאס וויניפעג טהעאטער האט זיך היינטיגען סיזאן געעפענט, האט די קאמפאני און די באארד פערזיכערט אז אין דעם יעצטיגען סיזאן וועלען די פראמינענטע שוישפיעלער אויפטרעטען אין די בעסטע דראמען וואס זיינען פאראן אין רעפערטואר. זייט די פערזיכערונג איז געגעבען געווארען האבען די טהעאטער געהער געהאט די מעגליכקייט צו זעהען די פראמינענטע ארטיסטען אין די בעסטע פיעסען. אויף נעקסטע וואך אנאנסירט יעצט דאס וויניפעג טהעאטער ,דהי גרייט דיוויד׳. דיזע פיעסע האט בעריהמט געמאכט הענרי מילער און מארגארעט ענדזשלין. עס איז אהן צווייפעל איינע פון די בעסטע פיעסען ביי וועלכער עס וועט זיך גרויסארטיג אמוזירען דאס פובליקום.

אין עמפרעס טהעאטער.

ליעוו פיעלדז מיט זיין קאמפאני וועלען אויפטרעטען נעקסטע וואך אין די עמפרעס. דאס איז א גוט בעקאנטע קאמפאני וואס דארף ניט קיין פיעלע לויב און קיין גרויסע אנאנסען. יעדער וואס וועט בייוואהנען נעקסטע וואך די פארשטעלונגען אין די ,עמפרעס׳ וועט מודה זיין אז די קאמפאני וועלכע בעשטעהט פון 20 ארטיסטינס זיינען די בעסטע אויף דער וואדעוויל ביהנע.

ראוסאן און קלייר זיינען די אנדערע צווויי טאלענטע וואס וועלען רייכער מאכען די פראגראם פון עמפרעס און וועלען אמוזירען דאס פובליקום.

א זעהר גוטע נאכריכט ווען זיין פאר די וועמען דער נאמען פון הערי טהאמסאן איז בעקאנט. ער איז איינער פון די פעהיגסטע קאמיקערס אויף דעם וואדעוויל סטיידזש.

אויסער די אלע זיינען פאראן אויף דער פראגראם אנא באקלעי מיט געלערנטע חיות און פיעלע אנדערע ארטיסטען, טענצער און זינגער.

אננא באקלעי.

גארלעי.

די פיאנא וואס האט געשאפען א נייעס אין פיאנא.

דער אבינער סטייל איז געמאכט פון רייכע מאהאגאני אין בורל האלץ, אדער וויסקאנסין נוס-האלץ אינזוענינג אין פון דרויסען, עקסטרא שטארקע בראנזענע מעטאל פלייטס ביי די קאנטען, מיט פעסטע ברענגען, מיט איינגעפאסטע בענדער פאר׳ן האלץ, מיט זיכערע פלייט-שטאנגען. בעסטע מעטאלענע אקציאנע שטאנגען. פילע סאָז פידעל האלץ, מיט די לעצטע איינארדנונגען פון די נידעריגסטע טענער ציא אבקלינגען די רייפען זיינען פון מייפעל ברידזש, מיט א מעקווידיגען וויעדערקלאנג. גאראנטירט פאר 10 יאהר. דער אבינער סטייל קאסט בלויז 475 $ אויף 3 יאהר אויסצאהלען. אויך קריגט איהר פון 295 $, 350 $, 400 $ א. ז. וו. אויף לייכטע אויסצאהלונגען.

אינזער וועכענטליכער ליסט אויף גענוצטע און סעקאנד הענדיגע פיאנאס ווי בעל-גורליי, הייגעס, הייגצמאן, סטענלינג א. ד. ג. ווערט געשיקט פריי ביי אפליקיישאן. פרייז פון 150 $ און העכער אויף 5 $, 6 $ און 7 $ דאלער א מאנאט אויסצאהלען.

נעדענקט אז מיר מאהנען אייך ניט אין צייט פון סטרייק, סלעק אדער אין פאל פון קראנקהייט.

WINNIPEG PIANO CO.

295 פארטיידזש עוו. וויניפעג, מאנ.

576 MAIN STREET PHONE GARRY 4144

CHARACH, BERNSTEIN & COMPANY

PHOTOGRAPHERS.

וואטש אונזערע נעקסטע אנאנסען, וועלכע מיר וועלען גיכען געבען.

QUANDT, IRVINE & DERRETT

אלערליי סיינס

געמאכט צו מעסיגע פרייזען.

פהאן מיין 4641 248 פארט סט. אין הויף פהאן מיין 7606

12—3

ספעשיל נאטיס צו שניידערס- און פאריערס

איך האב נראדע ערהאלטען מיין פאל סטאק אין פערזיאן לאמסקינס און אטטערס. די לאמס אימפארטיר איך זעלבסט דירעקט פון יוראפ און זיינען שעהנע סחורה און ביים גלייכען פרייז די אטטערס האב איך אין נאטירליכע קאלארס און אויך געפלענדעט אויף פערשידענע פרייזען. קומט גלייך און קלויבט וואס איהר ברויכט.

R. S. ROBINSON, IMPORTER AND EXPORTER OF RAW AND DRESSED FURS
150 AND 152 PACIFIC AVE., EAST PHONE MAIN 2311

NORTHERN CROWN BANK

הויפט אפיס אין וויניפעג

מזומן קאפיטאל $2.200.000
גוט שטעהענדער ס"ה $17.000.000

יעדער דארף האבען א סייווינג אקאונט! איהר קענט עפענען א סייווינג אקאונט מיט 1 דאלאר. עסקא ווערט צוגערעכענט האלב יעהרליך

פרעזידענט: סיר ד. ה. מאקמיללאן
דזשענעראל מענעדזשער: ראבערט קאמפבעלל
דירעקטאר: האנ. ד. ס. קאמעראן, לייטנ. גאוו. אף מאניטאבא.

ברענטש --- קארנער סעלקירק אווע. און מיין סט.

וו. ס. ריטשארדסאן, מענעדזשער.

נאטיס: איך מאך בעקאנט מיינע אלע קאסטימער און פאטראנייזער
אז איך האב געמופט מיין וואלל פייפער פיינטינג און גלאז סטאר
אין א נייעם, גרעסערען און שעהנערען פלאץ מיט א גרויסע ליין הארדווארע, קראקערי און אלע סארטען היטערס צו די ביליגסטע פרייזען.
וואטש יעדע וואך דיעזען פלאץ פאר מיינע ספעשילס.
ווי ביז יעצט אזוי אויך ווייטער וועל איך מיינע קאסטימער צופריעדענשטעלען מיט גוטע וואארע און מעסיגע פרייזען.

א. פיינגוד

590 Selkirk Avenue Phone Main 9237 82

אין אלד קאנטרי

שיפסקארטען אויף אלע הויפט ליינס. ספעשיל עקסקורשענס.

מיר האבען אלערליי אויסלענדישע געלדער. מיר האבען די בעסטע ארענדזשמענטס צו שיקען אייער פריינד געלד אין אלד קאנטרי. אין אונזער אפיס קענט איהר רעדען אויף אייער שפראך. טעלעפאנירט אדער שרייבט. יעדער בריעף ווערט פינקטליך אטענדעט. אפען שבת און שבת אבענד פון 7. ביז 9 אוהר.

TRENHOLME & TYMCHORAK

856 מיין סטריט פהאן מיין 3056

בענקערס, בראקערס, אינשורענס און שיפס קארטען אגענטען. מארטגיידזשעס און לאאנס.

LAING'S FUEL AND HEAT SAVER

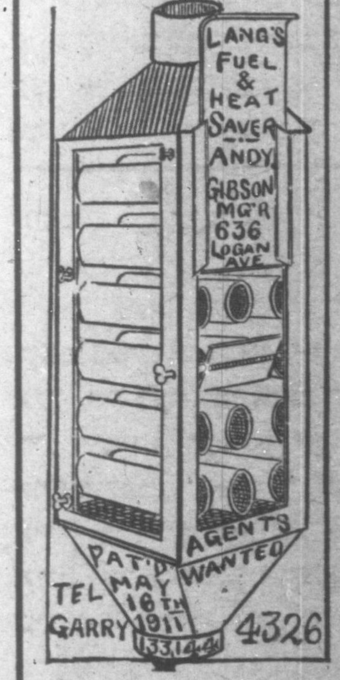

איז אהן צווייפעל די בעסטע ערפינדונג וואס איז וועו פאטענטירט געווארען. עס סייפט קוילען, היץ און ארבייט. עס פערמיידט סאזשע שרפות און עס ברענט די געז. ס'פערנעהמט פלאץ בלויז פיר סטאוו פייפס און מ'קען עס בענוצען צו יעדען געוועהנליכען סטאוו אדער פארנעס. מען קען עס קאנעקטען מיט די סטאוו פייפס איבער'ן סטאוו אדער פארנעס אדער מען קען עס נוצען אין אן אויבערשטער רום. דער רויך געהט דורך די רעהרען און ווערט רעגולירט מיט די דאמפערס, און דערום הערט זיך ניט קיין גערוך פון געז און קיין טשאד.

אינטערעסאנטע פונקטען:

איהר קענט סייווען די קאסט פון קוילען ביי יעדע צוויי טאן און האלץ ביי יעדע דריי קארט.
איהר קענט הייצען אייער אויוועו שנעלער און בעסער מיט האלב קוילען אדער האלץ.
דערום סייפט איהר קוילען, עס פערקלענערט אייערע עקספענסעס ווען איהר נוצט „לעינגס פויעל און היט סייווער".

קענעדא ספרייד, איידיעל און קיטשען פרייד זיינען אלע שטאהל רענדזשעס.

1 דאלאר קעש 1 דאלאר וועכענטליך

אייער אלטען אויוועו נעהמען מיר אן אין געלד. טעלעפאנירט אדער שרייבט צו אונז און מיר וועלען קומען אנקוקען אייער אלטען סטאוו.

ANDY GIBSON, Mgr.

636 לאגאן עווענין
פהאן גערי 4326

פאטראניזט אונזערע אדווערטייזערס.

שטאדטישע לייטס און פאוער

דאס איז אייערס -- נוצט עס

רוש. רושי ראססמאן, רושענ. מענעדזש.

אפיס: 449 מיין ס.ט.

1528 מיין פהאן 3505 מיין

פהאנט אונז אב אויב איהר זייט פעראינטערעסירט און מיר וועלען אייך שיקען אונזער רעפרעזענטאטיוו וואס וועט אייך ערקלעהרען דאס ביליגקייט פון די רייטס 523)

פאר גוטע שניידער ארבייט ווענדעט זיך צו

302 נאטער דיים עוו. פהאן גערי 1306

ווילט איהר אינוועסטען אייער געלד?

ווילט איהר מאכען א ריכטיגען ארענטליכען דיעל?
דאס איז דער איינציגער פלאץ וואו איהר קענט שענקען אייער צוטרויען.
קויפט ניט איידער איהר ווענדעט זיך צו אונז, מיר מאכען אראנדזשמענטס פאר לייען געלד, און פערקויפען פראפערטי.
מיר האבען אויך פערשידענע סיטי און וועסטערן טאונשיפ פראפערטיעס צו פערקויפען.
43

Winnipeg & Western Land Co.
412 & 414 McIntyre Block Phone Main 1036

נ. טשערניאק

וואטשמייקער און דזשולערער

האט געמופט אין א גרעסערען פלאץ מיט א פול סטאק פון פערשידענע דזשולערי, וואנדזיינער און פאקעט זייגערס. 43)

876 מיין סטריט.

די צייט איז קורץ!

בעשטעלט אייערע קליידער ביי א שניידער!

דער איינציגער אידישער אפ-טו-דייט שניידער שאפ אין פארטיידזש אווע. וועלכע האבען די שענסטע שטאפען פון דיעזען סיזאן, די ארבייט איז איבערטרעפליך; די פרייזען זיינען: פאר א $35 סוט בלויז $30, פאר א $30 סוט $28 און פאר א $28 סוט $25, פאסענד און צופרידען שטעלען איז אונזער מאטא.

AMERICAN TAILORING CO.
441½ PORTAGE AVE. PHONE MAIN 2003

FURS פארס

דאס בעסטע פלאץ וואו איהר קענט קריגען א **פאר גארמענט** אדער **פאר רעפעירינג** איז ביי דער

PALACE FUR CO.

מיר מאכען אויך גארמענטס מיט אייערע אייגענע סקינס צו מעסיגע פרייזען. סאטיספעקשאן גאראנטירט. 262)

447 Logan Ave. Phone Garry 2930

The Royal Tailoring Co.

לײדיס און דזשענטס

טיילארינג, קלינינג און פרעסינג.

ספעציאליטעט אין פאר רעפיירינג

132 500 סעלקירק עוו.

נאטיס.

אויב איהר ווילט האבען הארנעס גוט געמאכט דאן קומט צו אונז וואו איהר קריגט אלץ. אלערליי בלענקעטס, וויפס. רעפעירינג א ספעשילטי. איבערציינגט אייך אין דער 43)

נארטה וועסט הארנעס שאפ

73 דערבי סט. י. בעקער, פראפ.

AMUSEMENTS.

QUEEN'S THEATRE
SELKIRK AVE.

גרויסער סוקסעס פון דער ניו יארקער אפערא און דראמאטיק קא.

היינט פרייטאג דעם 20טען אקטאבער

די באלעט טענצערין

אין 4 אקטען פון ל. קאברין.

מארגען שבת דעם 21טען אקטאבער

די גאלדענע חתונה

פון יאזעף לאטיינער.

נעקסטען מיטוואך דעם 27טען אקטאב.

„עזרא"

אדער „דער עוויגער איד"
אפערא אין 4 אקטען פון י. לאטיינער.

אין פארבערייטונג

שולמית
און
גלות רוססלאנד
אדער „דער נהיליסט".

The Walker CANADAS FINEST THEATRE

פהאן גערי 2520

היינט און מארגען

„מאטהער"

די גאנצע נעקסטע וואך

לארענז ד'ארסעי

מיט א טאלאנטפאלער קאמפאני אין

דהי אירל אף פאוטוקעט

אב. 50.$1—25 ס. מאט. 1$—25 ס.

WINNIPEG

די היים פון די פראמינענטע ארטיסטען

היינט און מארגען:

אנדער טו פלעגס.

נעקסטע וואך:

דהי גרייט דיוויד.

פון וויליאם וו. מודי.

אב. 15 ביז 50 סענט.
מאט. דינסטאג, דאנערשטאג און שבת בעסטע סיטס 25 סענט.

נעקסט קומט „פאלי אף די צירקוס"

Empress
PORTAGE AVE. EAST
WHERE EVERYBODY GOES
DIRECTION SULLIVAN & CONSIDINE

פון מאנטאג דעם 23טען אקטאבער

נאט פיעלדז און קאמפאני
20 מיידלעך ארטיסטען מיט ל. פיעלדז

ראוסאן און קלייר
אין א זעהר שעהנעם פארס.

הערי טהאמפסאן
אין „היז האנאר דהי מעיאר".

ניורל און ניבלא
בעוואוסטע אינסטרומענטאליסטען,

אננא בוקלעי
און אנדערע וואדעוויל ארטיסטען.

מאטינע טעגליך, 10, 15 און 25 סענט.
2 מאל אב. 10, 20, 25 און 35 סענט,
סיטס בעשטעלט מיין 2030

BIJOU THEATRE.

היינט און אלע טאג ערשטער גאנג פון פאטא פלעיס

פראגראם ווערט געביטען מאנטאג מיטוואך און פרייטאג.
שעהנע סאנגס ווערט געגעבען.
א ריכטיגער טהעאטער וועלכער גיט א ריכטיגע שאו.

ELITE THEATRE

קאר. פארטיידזש און סמיטה

הויכע קלאס בילדער. 261)
פראגראם געביטען 3 מאל א וואך.

מר. ח. זאלצמאן

זוכט בוק-קיפינג ארבייט פאר 2 — 3 שטונדען טעגליך. זיך ווענדען אין „קענעדער איד", 823 מיין סט.

MILLINERY SCHOOL.

אלע וועלכע פערלאנגען צו נעהמען א קורס אין מילינערי (הרעססייקינג), לײדיס טיילארינג, גלאווס קלינינג, דריי קלינינג (אסטריטש פעדערס קלינינג און דייאינג פאר ביזנעס פלויז) קענען דאס טהאן, אנשליסענדיג זיך אין אונזערע טעגליכע און אבענד קלאסען. וועלכע וועלען זיך אנפאנגען דעם **1טען נאוועמבער** וואו עס וועט געגעבען ווערען פאלקאמענע און פראקטישע אינסטיטוציאנען אין די אויבענדערמאהנטע פאכען.

פאר אייגענע נוצען אדער פאר ביזנעס.

אונזערע פריהעריגע שילער זיינען מעהר ווי צופריעדען מיט זייער ערפאלג. פולע אויסקינפטע ווערט געגעבען אין **551 פארטיידזש עוו.**, וואו איהר קענט זיך רעדזשיסטרירען ביז דעם **29טען אקטאבער**. אפען פאר אויסקינפטע **מאנטאג און שבת אב.**

A. MALCOLM, Mgr.

אסטריטש פעדערס געקלינט, געפארבט און געקרייזעלט אין אונזער פלאץ. קיין געזאלין ווערט בענוצט צו פערפרעגען די פאדים.

ספעשיל סייל פאר געטרימטע מילינערי געמאכט ביי אונזערע שילער אום **פרייטאג דעם 27טען אקטאבער.**

סיילסמאן געפאדערט

א יונגערמאן וואס קען רעדען ענגליש האט רעפערענס זאל זיך מעלדען אין

„ביזי בי" דזשולערי סטאר

668 מיין סטריט

סטעדי דזשאב, גוטע ווידזשעס פאר'ן ריכטיגען מאן.
1

צו פערדינגען א סטאר

מיט א פול מאדערן הויז, 7 רומס.
קאר. פריטשארד און טשארלס סט.
פרעגען
256 דזשארוויס עוו. פהאן מיין 1516

אן עקספיריענס בוק-קיפער

זוכט א שטעלע. קען גוט ענגליש, טייפ-רייטינג, האט אויך עקספיריענס אלס סיילסמאן אין דזשענעראל מערטשאנטס אדער פאר שטונדען. זיך ווענדען אין „קענעדער איד" 823 מיין סטריט

בוק-קיפער

זוכט שטונדען ארבייט. 41]
זיך ווענדען אין „קענעדער איד".

ROYAL THEATRE

הויכע קלאס בילדער און נייעסטע סאנגס
פראגראם געביטען 3 מאל א וואך

מתקבלת החתימה לרבע השנה הרביעי על העתון

„ה ע ב ר י"

שבועון בלתי מפלגותי מוקדש לכל [illegible] ישראל, נאמן ברוחו למסורתנו הדתית והתחיתנו הלאומית.

יו"ל בכל יום ששי בברלין.

„העברי" יו"ל בהשתתפותם של טובי החכמים והסופרים היהודים שבכל הארצות ונתקבל בחבה יתרה בכל תפוצות ישראל.

מחירו: לשנה 8 מרק — 10 פרנק — 8 שילינג — 2 דולר ולפי ערך זה לחצי ולרבע שנה.

בכל עניני המערכת והאדמיניסטרציה לפנות עפ"י הכתבת:

Redaktion "Haibri"
Herrn M. Berlin,
Berlin No. 24.

נייעס פון פאלעסטינא.

א העברעאישע צייטונג פון ירושלים שרייבט אז מ. פישמאן האט געקויפט אין רפיה 40,000 דונאם לאנד פאר א קאמפאניע פון בעסראביען. דערוויל האט מ. פישמאן אוועקגעשטעלט מענשען דאס צו בעארבייטען ביז די בעלי בתים, די בעסראביער אידען, וועלען אליין קומען זיך בעזעצען. דאס לאנד געהערט אונטער דער ענגלישער שוץ. די ענגלישע רעגירונג האט זיי געשענקט אויף 15 יאהר די אבצאהלונגען [מכ]. די קאלאניע האט מען א נאמען געגעבען הצרים. אויף דעם ווארט חצרים מאכט דער תרגום רפיה.

דער אנטיסעמיטיזם אין חיפה האט דערגרייכט אזוי ווייט אז די נוצרים עפענען אלגעמיינע קראמען אום שאדען צו טהאן די אידישע קרעמער. יעצט האבען זיי געדונגען א גרויסע קלייט אין מיטען שטאדט און בעצאהלט פאר-אוים 10 טויזענד פר. די קלייט האבען זיי א נאמען געגעבען „פרח הכרמל" און קלייבען נדבות אויף דער גאנצער וועלט אין חודש סעפטעמבער איז אנגעקומען א קאמיסיע וואס איז געשיקט געווארען פון קיעווער גביר האלפערין צו בעטראכטען דאס לאנד אויב מען קען מאכען א צוקער פאבריק אין ירושלים.

א. ד. ג. שו"ב ומוהל.

וואס

איהר זאלט ניט דארפען אין מענס פארנישינג ווי סוטס, אווערקאוטס, שיך, ראבערס, העמדער, גלאווס, העטס, היטלען קריגט איהר אלעס צו די מעסיגע פרייזען אין

PORTIGAL'S CLOTHING STORE
709 Main Street

מילך

מיר זיינען אימשטאנדע צו בעדיענען אלע נייע קאסטימערס מיט דעם זומער פרייז:

12 קווארט פאר 1 דאלאר

פהאנט אב מיין 1400 און איינער פון אונזערע 42 וואגענס וועט קומען צו אייך, מיר דעליווערען די מילך און קרים צו דער צייט אין אלע שטאדט טהיילען

Crescent Creamery
Company, Limited

גרויסע גענז און ביליג.

יעצט איז די צייט צו האדעווען גענז פאר'ן ווינטער און דאס בעסטע פלאץ אויף צו בעקומען איז ביי די

סיטי פראדוס קאמפאני.

אויך קאטשקעס און טשיקענס, פרישע געלעגטע אייער אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.
פהאן גערי 3379
81) 456 פאסיפיק עוו.

ווילט איהר סייפען געלד?

פערגעסט ניט אייער אלטען פריינד

ה. גלעסבי

פערקויפט האלץ און קוילען בילינער ווי איבעראל.
קומט און איבערציינט זיך.

Office 855 Main Street
Phone Main 7432

E. D. SHERWOOD

ארכיטעקט

3 קאמענוועלטה בלאק
522 מיין סט. פהאן גערי 3076

The McKinley Transfer Co.

קאר. קינג און רופערט

אפיס פהאן גערי 2560 און גערי 2508
פיאנא מאווינג ספעשיל.
מעבל און באגאזש טראנספערס. 521)

סיטנער בראס. און ראזען

פערקויפען די בעסטע **פלייש 8 סענט א פונט.** צופריעדענהייט גאראנטירט. קומט און איבערציינט אייך. 122)

ד. ראזען בוטשער 273 דזשארוויס

---

50 קוויבעק היטערס מוזען פערקויפט ווערען אונטער דער האלסייל פרייז אין 470 סעלקירק

Northern Wine Co.

215 מארקעט סט. אקעגען סיטי האל.
פהאן גערי 2187
פ. דרוקסמאן, לעווין און טאבאיעס, פראפרייטארס.

האבען אויסגעפיקסט איינע פון די שעהנסטע און בעסטע ליקער סטארס. אלע סארטען ווינען, שנאפסען און ביר תמיד אין סטאק. בעסטע קוואליטעט, מעסיגסטע פרייזען. ספעשיל פרייז פיר שמחות. ארדערס פינקטליך דעליווערט.